

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ

**Πανελλήνιος Σύλλογος
Θεματικού Φιλοτελισμού & Νεότητας**

Τριμηνιαίο φιλοτελικό & πολιτιστικό περιοδικό

Έτος 23^ο, Αρ. 93. Ιανουάριος - Μάρτιος 2023

“ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ”

Τριμηνιαία Περιοδική Έκδοση, Έτος 23^ο, Τεύχος 93^ο, Ιανουάριος - Μάρτιος 2023

Ιδιοκτήτης: ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΜΟΥ

Εκδότης-Διευθυντής: Π. Λεούσης

Συντακτική Επιτροπή: Π. Λεούσης, Δ. Βαρελάς

Αγίου Δημητρίου 12, 14452 Μεταμόρφωση.

Τηλ. 210 2825134, e-mail: p_leoussis@hotmail.com

www.thematic-philatelist.gr

Υπεύθυνος τυπογραφείου: “NO+ADO”, Κυριάκος Αλεξίου & Σια ΕΕ

Διανέμεται δωρεάν στα μέλη. Ετήσια Συνδρομή € 20. Εγγραφή € 5

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Το γράμμα του προέδρου	1
Η πυροβασία	2
Η στενογραφία	5
Η κοκορομαχία	6
Δρυς ή Βελανιδιά.....	8
Η Λήδα και ο κύκνος	11
Το σέρφινγκ	12
Η στρατιωτική μπάντα	14
Γραμματόσημα & προπαγάνδα	16
Η Βιβλιοθήκη της Αλεξανδρείας	17
Η αρπαγή των Σαβίνων γυναικών	18
Το μαντολίνο	20
Η Μάχη της Κρήτης	22
Η ιστορία του χαρτιού	24
Η αυτοκρατορία των Ίνκας	26
Τον Ακτινίδιο	29
Μαρία Μοντεσόρι	30
Ανοικτή Επιστολή (<i>Ειδικά ταχυδρομεία</i>)	32
Φιλύρα, φλαμουριά ή τίλιο	36
Η τραμπάλα	37
150 Χρόνια Κύπελλο Αγγλίας	38
Το καταδρομικό Αβρόρα	40
Αχ, αυτό το πλάνο: (<i>Πολεμικοί στόλοι με πανιά</i>)	41
Νέες εκδόσεις γραμ/μυν Ελλάδας-Κύπρου	42
Η Μύρτις	43
Δικά μας και δικά σας νέα	44

CONTENTS

Editorial	1
The fire-walking	2
The shorthand	5
The cockfight	6
The oak	8
Leda and the Swan	11
The surfing	12
The military band.....	14
Stamps & propaganda	16
The Library of Alexandria	17
The abduction of the Sabine women	18
The mandolin	20
The Battle of Crete	22
The history of paper	24
The Inca empire	26
The kiwi	29
Maria Montessori	30
Open letter (<i>Special posts</i>)	32
The linden	36
The seesaw	37
100 Years English Cup	38
The Cruiser Aurora	40
Thematic plans: (<i>War sail fleets</i>)	41
New issues of Greece and Cyprus	42
Myrtis	43
Philatelic news	44

Εικόνα εξωφύλλου: Γραμματόσημα από το άρθρο «Κοκορομαχία».

“THE THEMATIC PHILATELIST”

Quarterly Journal. Year 23th. No 93, January - Mars 2023

Owner: THE PANHELLENIC SOCIETY OF THEMATIC PHILATELY

Editor-Director: Pantelis Leoussis

Editorial Committee: P. Leoussis, D. Varelas

Address: 12, Agiou Dimitriou Str., GR-14452 Metamorphosi, Athens

Tel. +31 2102825134; e-mail: p_leoussis@hotmail.com

www.thematic-philatelist.gr

The journal is distributed gratis to the members

Annual subscription € 20. New members' subscription € 5

ΥΜΝΟΣ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

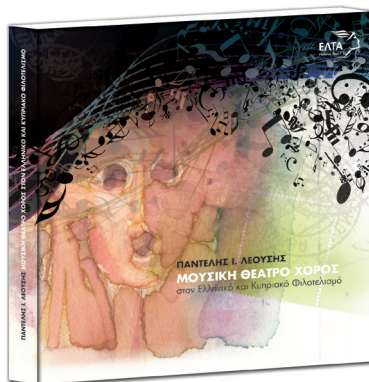
Λόγια & μουσική Π. Λεούση

Ύμνο για σένα θα τραγουδήσω, μικρό χαρτάκι χρωματιστό,
τις αρετές για να τιμήσω και για τα τόσα που σου χρωστώ.
Μικρό χαρτάκι, χάρη σε σένα γνώρισα φίλους, βρήκα χαρές,
γύρισα τόπους, κέρδισα επαίνους, ώρες εξάισιες, μοναδικές.
Μ' έμαθες στην έρευνα, στην τάξη, μ' έκανες πιο πλούσιο, πιο σοφό.
Πάντοτε μη βρέξει και μη στάξει σ' είχα, με τσιμπίδι και φακό!
Μικρό χαρτάκι αγαπημένο, με συντροφεύεις από παιδί.
Στις αρετές σου κεντώ και υφαίνω γνώση για τέχνη κι αισθητική.
Με ταξιδεύεις σ' άγνωστους κόσμους, μόρφωσης, γνώσης, πολιτισμού.
Κοντά σου βρίσκω καινούργιους δρόμους, στιγμές γαλήνης και στοχασμού...
Μήνυμα αγάπης κι' αδελφосύνης στον κόσμο στέλνεις, ενωτικό,
πρέσβη της γνώσης και της ειρήνης, μικρό χαρτάκι, σ' ευχαριστώ.

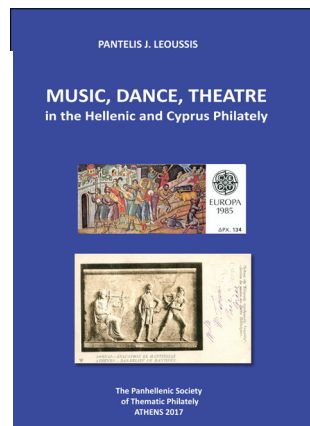
(Έκδοση του Συλλόγου μας)

BALKANFILA 2016 Χρυσό
ITALIA 2018 Μεγάλο Επίχρυσο

(Έκδοση Ελληνικών Ταχυδρομείων)

BALKANFILA 2016 Μεγάλο Επίχρυσο

(Έκδοση του Συλλόγου μας)

ITALIA 2018 Μεγάλο Επίχρυσο
EFIRO 2019 (Ρουμανία) Χρυσό
NOTOS 2021 Επίχρυσο

Ο "Θεματικός Φιλοτελιστής" έχει τιμηθεί με τα εξής μετάλλια:

EUROCUPRUM 2001 (Πολωνία) Χάλκινο, ΕΦΙΛΑ 2002 (Ελλάδα) Μεγάλο Αργυρό
TEMEX 2003 (Αργεντινή) Μεγάλο Αργυρό, BRNO 2005 (Τσεχία) Επάργυρο
JERUSALEM 2006 Αργυρό, BALKANFILA 2007 Μεγάλο Αργυρό, CHINA 2009 Αργυρό,
ANTVERPIA 2010 Αργυρό, BALKANFILA 2012 Μεγάλο Αργυρό, ΕΛΛΑΔΑ-ΚΥΠΡΟΣ 2013
Μεγάλο Αργυρό, ΚΥΠΡΟΣ -ΕΛΛΑΔΑ 2014 Μεγάλο Αργυρό, EFIRO 2019 Μεγάλο Επίχρυσο
NOTOS 2021 Επίχρυσο

www.thematic-philatelist.gr

Προς τους φίλους αναγνώστες...

Αγαπητοί φίλοι

Μετά την επιτυχημένη έκθεση «50 ΧΡΟΝΙΑ Φ.Ε. ΑΓΡΙΝΙΟΥ» και την παύση λειτουργίας της ιστορικής Ένωσης Ελλήνων Συλλεκτών Καρτών Μάξιμουμ, των δύο γεγονότων που μας δημιούργησαν αντικρουόμενα συναισθήματα χαράς και λύπης, ο νέος χρόνος ξεκίνησε με τον συνηθισμένο αργό ρυθμό των τελευταίων ετών. Εκτός από έθιμο της γιορτής της Κοπής της Βασιλόπιτας που μερικά σωματεία δεν παραλείπουν να κρατούν, τα μόνα γεγονότα που θα μπορούσαν να αναφερθούν είναι η όμορφη έκθεση «Φιλοτελισμός και Ελληνική Λογοτεχνία» που οργανώθηκε στην Πάτρα για να τιμηθεί η επέτειος των 80 χρόνων από το θάνατο του Κωστή Παλαμά, και οι εκλογές στην Ελληνική Φιλοτελική Ομοσπονδία, το αποτέλεσμα των οποίων έδωσε τη δυνατότητα μιας ακόμα διετίας στο προηγούμενο επιτυχημένο Διοικητικό Συμβούλιο.

Θα πρέπει εδώ να εξάρουμε την θαυμάσια παρουσία και λειτουργικότητα της ιστοσελίδας της Ομοσπονδίας μας. Μία μακρόχρονη επιδίωξη των προηγούμενων διοικήσεων για τη δημιουργία της δεν είχε καταφέρει να ευοδωθεί εξαιτίας της οικονομικής δυσπραγίας και της έλλειψής κατάλληλου προσώπου που θα μπορούσε να προσφερθεί εθελοντικά γι' αυτό το σκοπό. Σήμερα το πρόβλημα αυτό έχει λυθεί με τον καλύτερο τρόπο και αξίζουν συγχαρητήρια γι' αυτή την επιτυχία.

Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον αναμένεται η εκθεσιακή παρουσία των ελληνικών θεματικών συλλογών που θα συμμετάσχουν στην BALKANFILA του Βελιγραδίου του προσεχούς Οκτωβρίου. Μετά τις εντυπωσιακές επιτυχίες που σημείωσαν οι εκθέτες μας στην έκθεση «50 ΧΡΟΝΙΑ Φ.Ε. ΑΓΡΙΝΙΟΥ», η προσδοκία μας για την επανάληψη ανάλογων αποτελεσμάτων σε διαβαλκανικό επίπεδο είναι μεγάλες, επιζητούμενες και αναμενόμενες.

Σε ότι αφορά το σύλλογό μας, εκτός από την επιτυχημένη πορεία του περιοδικού μας που μπήκε αισίως στο 23ο έτος έκδοσής του, το μόνο που θα μπορούσε να αναφερθεί αυτή τη στιγμή είναι η συνεχής παρουσία άρθρων του Θεματικού Φιλοτελιστή στον ξένο ηλεκτρονικό και έντυπο τύπο, ιδιαίτερα στον ιταλικό. Δύο από τα πιο γνωστά ψηφιακά περιοδικά και ένα έντυπο, όργανο του συλλόγου μουσικοφιλοτεστών της Ιταλίας, μας ζητούν συνεχώς άρθρα, τα οποία δημοσιεύονται -και συχνά αναδημοσιεύονται από τρίτους- κάνοντας αναφορά στην πηγή προέλευσής τους.

Σε πρόσφατες επαφές μας με τα Πνευματικά Κέντρα δύο Δήμων, συζητήσαμε το ενδεχόμενο να φιλοξενήσουν φιλοτελικές ομιλίες θεματικού περιεχομένου. Ελπίζουμε ότι σύντομα θα έχουμε θετικά αποτελέσματα.

Ευχές για Καλό Πάσχα

Ο πρόεδρος

Η πυροβασία, η γνωστή παράδοση που συνίσταται στο να περπατά κανείς ξυπόλητος στη χόβολη ή σε καυτές πέτρες, γίνεται για να δειχθεί η υπεροχή του πνεύματος επάνω στο σώμα καθώς και η δύναμη που μπορεί να πηγάζει από μια συλλογική ενέργεια. Πράγματι, το περπάτημα στη φωτιά γίνεται τις περισσότερες φορές ομαδικά και συνοδεύεται από τραγούδια και διάφορους χορούς. Η κοινωνική εμπειρία της επιστροφής στις πηγές, είναι επίσης ένας τρόπος να δείξει κανείς την πίστη του στις ενέργειες και τα πνεύματα της φύσης, ειδικά για τους Ινδουιστές.

Η πρακτική της βάδισης επάνω στη φωτιά τεκμηριώνεται στην Ινδία από το 1200 π.Χ. Η ανοσία στη φωτιά ή στο άκαυστο αναφέρεται επίσης στο βιβλίο του Ησαΐα. Πολλοί θεωρούν ότι η πυροβασία είναι τελετή πυρολατρική, ειδωλολατρική, και πάντως οργιαστική, που έχει σαφή σχέση με αρχαίες τελετές και μυστήρια Διονυσιακού χαρακτήρα. Στην Ελλάδα, η πυροβασία ονομάζεται Αναστενάρια και απαντάται μέχρι και σήμερα στον ελληνικό χώρο, κυρίως στη Θράκη, στα παράλια του Ευξείνου Πόντου και της άλλοτε Ανατολικής Ρωμυλίας, καθώς και σε πολλές περιοχές της Μακεδονίας. Υπάρχουν ωστόσο επιστήμονες που αναφερόμενοι στα σύγχρονα Αναστενάρια, θεωρούν ότι αυτή η πρακτική ήταν άγνωστη

σε ολόκληρη την αρχαία Ελλάδα, διότι στην ινδοευρωπαϊκή παράδοση είναι ασέβεια να περπατάς στη φωτιά. Ο λόγος είναι ότι η φωτιά είναι ιερή.

Μία διαδεδομένη μορφή πυροβασίας που υπήρχε παλαιότερα σε όλη την Ευρώπη με το όνομα «εσκουβιόν» (escouion), ήταν μία γιορτή κατά την οποία οι νέοι πηδούσαν πάνω από τη φωτιά και μετά έριχναν αναμμένα κεριά στα δέντρα. Ωστόσο, τα λίγα παραδείγματα που σημειώνονται στον ινδοευρωπαϊκό κόσμο της πυροβασίας προέρχονται από ξένες επιρροές, όπως προαναφέραμε.

Γενικά, κατά την πυροβασία που εκτελείται «εν χορώ», με γυμνό βάδισμα πάνω σε ένα στρώμα πυρακτωμένων κάρβουνων επί αρκετή ώρα, χωρίς την αίσθηση του πόνου ή την πρόκληση εγκαυμάτων, φαίνεται εκ πρώτης όψεως -και σύμφωνα με αρκετούς- ότι παραβιάζονται οι νόμοι της φύσης. Παράλληλα, έχουν διατυπωθεί διάφορες επιστημονικές ερμηνείες του φαινομένου, σύμφωνα με τις οποίες η πυροβασία ίσως να μην αποτελεί παραβίαση των φυσικών νόμων, πλην όμως πραγματοποιείται υπό έντονες ψυχολογικές επιδράσεις που κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει, γεγονός που το καταμαρτυρά η παρατηρούμενη ακα-

Ωστόσο, η πιο ευσταθής θεωρία φαίνε-

ται αυτή που υποστηρίζει ότι οι πυροβάτες, επειδή βρίσκονται σε κατάσταση έκστασης όπου το σώμα παράγει υπερβολική ποσότητα ιδρώτα, στην ουσία περπατούν πάνω σε ένα στρώμα ατμού την ώρα που το κάθιδρο πέλμα τους εφάπτεται στα πυρωμένα κάρβουνα. Ο ιδρώτας εξατμίζεται και η ποσότητα του ατμού που μεσολαβεί ανάμεσα στα κάρβουνα και το δέρμα, χρο- τότε, κάθε ντας θερμοκρασία περίπου 100 βαθμών, δεν μπορεί να προκαλέσει έγκαιμα. Κάτι ανάλογο συμβαίνει όταν σαλιώνουμε το δάχτυλό μας και το βάζουμε στο ζεστό ταψί ή στο αναμμένο ηλεκτρικό σίδερο για να δοκιμάσουμε αν καίνε. Αν το δάχτυλο είναι στεγνό θα πάθουμε έγκαιμα, στο σαλιωμένο όμως δάχτυλο δε συμβαίνει αυτό για το λόγο που προαναφέρθηκε.

Όσο το να ξεπεράσει κανείς το φυσικό φόβο της φωτιάς δεν είναι απλό φαινόμενο κι όταν ακόμη υπάρχει η «βεβαιότητα» της προηγούμενης θεωρίας για την ακαία. Η κατάσταση έκστασης στην οποία περιέρχονται οι πυροβάτες είναι εκείνη που τους βοηθά να ξεπερνούν το φόβο. Είναι μια κατάσταση ψυχικής υπέρβασης της πραγματικότητας, μια έκπτωση του συνειδησιακού επιπέδου κατά την οποία το πραγματικό αντικαθίσταται από το ιδεατό και μαζί του όλα τα επακόλουθα.

Σε μερικές τελετές πυροβασίας η διάρκεια της μύησης και της εισαγωγής στην έκσταση διαρκούν πολλή ώρα. Σε άλλες όμως περιπτώσεις διαρκεί λίγα λεπτά ή και δευτερόλεπτα. Στη δεύτερη περίπτωση συμβαίνει η διαδικασία της «προηγούμενης

φοράς», όπου ένα γεγονός που επαναλαμβάνεται περνά με σύντομες διαδικασίες τον εγκεφαλικό - ιδεολογικό κύκλο.

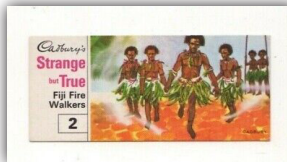
Σύμφωνα με την ιατρική διατριβή ενός Αγγλου γιατρού σχετικά με το περπάτημα στη φωτιά, αυτό εισήχθη στη Reunion της Αφρικής από τους πρώτους Ταμίλ μετανάστες από τη νότια Ινδία και την Κεϋλάνη, και συνεχίζεται από τότε, κάθε χρόνο, από τα τέλη Δεκεμβρίου έως τις αρχές Ιανουαρίου.

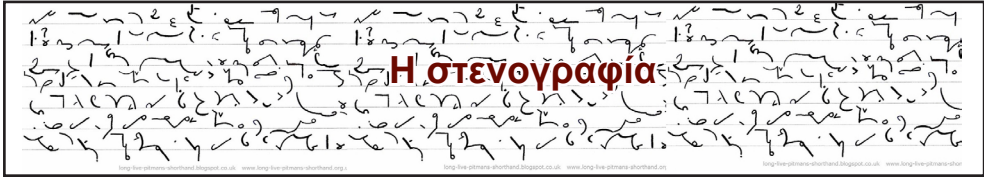
Ένας άλλος επιστήμονας, ιδρυτής του Πυροβατικού Ινστιτούτου Έρευνας και Μόρφωσης (Firewalking Institute for Research and Education), ισχυρίζεται ότι εισήγαγε την πρακτική της πυροβασίας στη Βόρεια Αμερική τη δεκαετία του 1970, η οποία έγινε σύντομα δημοφιλής και στις Ηνωμένες Πολιτείες. Σύμφωνα με την επιστημονική εξήγηση που έδωσαν οι εκεί επιστήμονες, το ξύλο και ο άνθρακας, σε αντίθεση με τα μέταλλα, έχουν χαμηλή θερμοχωρητικότητα και είναι πολύ κακοί αγωγοί της θερμότητας. Εάν ο περιπατητής δεν σταματήσει στη διαδρομή και τα πόδια του είναι στεγνά, η χόβολη στους 70°C δεν προλαβαίνει να τον κάψει. Αλλά και η μόνωση που δημιουργεί ένα βαρύ σκληρό δέρμα, οι

στάχτες στους 55°C, καθώς και η σφαιροειδής κατάσταση του πέλματος, είναι μερικοί ακόμα παράγοντες που εξηγούν αυτό το φαινόμενο.

Πάντως, οι αλληπάλληλες εκδόσεις γραμματοσήμων των Νησιών Φίτζι σχετικά με την πυροβασία φανερώνουν ότι η παράδοση του εθίμου είναι πολύ ισχυρή εκεί.

Παντελής Λεούσης

Η στενογραφία επινοήθηκε από την ανάγκη να γράφει κανείς γρήγορα, αν είναι δυνατόν με την ταχύτητα της ομιλίας. Η ανάγκη αυτή υπήρξε από παλιά γι' αυτό και τα συστήματα γρήγορης γραφής ανάγονται στο πολύ παλιό παρελθόν.

Σύμφωνα με τα γραπτά του Διογένη Λαέρτιου (αρχές 3ου μ.Χ. αι.), τα πρώτα ίχνη της χρονολογούνται από το 405 π.Χ., χρονολογία που ο Ξενοφών πρέπει να χρησιμοποίησε την στενογραφία για να καταγράψει την ομιλία του Σωκράτη.

Οι παλαιογράφοι κατατάσσουν την ιερατική και την δημοτική γραφή στην κατηγορία της ταχυγραφίας, επειδή έδινε τη δυνατότητα στους γραφείς της Αιγύπτου να γράφουν γρήγορα, απλοποιώντας τα ιερογλυφικά και καθιστώντας ευκολότερη τη λειτουργία της διοίκησης (αλληλογραφία, εξόφληση χρεών, δελτία αποστολής), αλλά και στον πολιτιστικό τομέα (λογοτεχνικά και επιστημονικά κείμενα).

Το 63 π.Χ. ο Τιρόν, σκλάβος του Κικέρωνα, εμπνευσμένος από ελληνικά κείμενα, εφήυρε την δική του μέθοδο στενογραφίας. Οι σημειώσεις του που το καταμαρτυρούν έχουν διασωθεί. Πρώτα από όλα, ο Τιρόν συντόμευε μόνο τις πιο συνηθισμένες λέξεις χρησιμοποιώντας σύμβολα. Στη συνέχεια, βελτίωσε τη μέθοδό του με τη σύντμηση προτάσεων ή των πιο κοινών εκφράσεων. Σε αυτόν

οφείλουμε επίσης την εφεύρεση των συμπλεκτικών συμβόλων.

Στην Ευρώπη, κατά το Μεσαίωνα, οι γραμματείς χρησιμοποιούσαν συντομογραφίες στα χειρόγραφα τους. Χρησιμοποιούσαν αρχικά γράμματα ως αρκτικόλεξα, συστολές διαφόρων λέξεων, λέξεις κομμένες στην αρχική συλλαβή τους και άλλες μεθόδους, όπως για παράδειγμα «sca» αντί για «sancta» (άγια), «nra» αντί σε «nostra» (δική μας), κ.λπ.

Η στενογραφία ήταν πάντα σε χρήση κατά τον 5ο αιώνα. Αποδείξεις συναντώνται παντού, όπως στις εγκυκλίους του Καρλομάγνου (748-815) που αποστέλλονταν στα θρησκευτικά σχολεία: «*Na ιδρύονται σχολεία τα οποία θα διδάσκουν στα παιδιά ανάγνωση, ψαλμούς, στενογραφία, τραγούδι, γραμματική...*».

Η χρήση των σημειώσεων του Τιρόν ευρέως μαρτυρείται τουλάχιστον μέχρι τον 9ο αιώνα: Βρίσκεται σε διάφορα χειρόγραφα, όπως και στην «Αυτοκρατορική φόρμουλα», που προέρχονται από το περιβάλλον του αυτοκράτορα Λουδοβίκου του Ευσεβούς. Με τη μέθοδο των σημειώσεων του Τιρόν μπορούσαν να γραφθούν επιστολές και ολόκληρα κείμενα. Τα πιο συνηθισμένα σύμβολα χρησιμοποιούνταν συχνά, σε συνδυασμό με λατινικούς χαρακτήρες.

Το Διπλωματικό Λεξικό του Walker περιέχει πληροφορίες σχετικά με έναν αριθμό συντομογραφιών

Franz Xaver Gabelsberger (1789-1849), Γερμανός εφευρέτης στενογραφίας

**“1985 INTERSTENO”
Συνέδριο στενογραφίας.**

Ivan Markovits, Ούγγρος πολιτικός & στενογράφος

Στελέχη του Στενογραφικού Ινστιτούτου της Γαλλίας και στενογραφικά σύμβολα.

που χρησιμοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του Μεσαίωνα, αλλά δεν αναφέρεται στα ειδικά σύμβολα. Στη συνέχεια εμφανίστηκε στην Αγγλία το έργο «η Τέχνη Ars Scribendi Characteribus» (1412), καθώς και ένα βιβλίο του Πλύμουθ, με συστήματα γρήγορης γραφής που χρησιμοποιήθηκαν ως μοντέλα για την ανάπτυξη των πρώτων συστημάτων σύγχρονης στενογραφίας.

Ο Άγγλος John Willis δημοσίευσε το 1602 την πρώτη Διατριβή συντετμημένης γραφής. Το γεωμετρικό του σύστημα χρησιμοποίησε και απλοποίησε ο Samuel Taylor, και έμεινε σε χρήση στην Αγγλία μέχρι τον 19ο αι., από όπου διαδόθηκε προοδευτικά και σε άλλες χώρες.

Ο Ηρόδοτος (484-445 π.Χ.) αναφέρει στις Ιστορίες του ένα ανέκδοτο που έλαβε χώρα την εποχή του Β' Περσικού Πολέμου. Το 484 π.Χ., ο βασιλιάς των Περσών Ξέρξης Α', αποφάσισε να προετοιμάσει έναν γιγαντιαίο στρατό για να εισβάλει στην Ελλάδα. Τέσσερα χρόνια αργότερα, όταν ξεκίνησε την επίθεση, οι Έλληνες γνώριζαν από καιρό τις προθέσεις του. Αυτό συνέβη επειδή ο

Δημάρατος, πρώην βασιλιάς της Σπάρτης που κατέφυγε στον Ξέρξη, έμαθε για την ύπαρξη αυτού του έργου και αποφάσισε να διαβιβάσει τις πληροφορίες στη Σπάρτη: «Πήρε μία διπλή ταμπλέτα γραφής αλειμμένη με κερί, επάνω στο οποίο έγραφαν, αφαίρεσε το κερί και περιέγραψε τα σχέδια του Ξέρξη επάνω στο ίδιο το ξύλο. Κάλυψε κατόπιν το μήνυμά του με κερί, οπότε μία άγραφη ταμπλέτα δεν κίνησε καμία υποψία.»

Στο ίδιο έργο του, ο Ηρόδοτος αναφέρεται επίσης στη στενογραφία. Ο Ιστιαίος παρακίνησε τον γαμπρό του Αρισταγόρα, κυβερνήτη της Μιλήτου, να ξεγεραθεί εναντίον του Δαρείου, επικοινωνώντας μαζί του με τον εξής τρόπο:

«Ξύρισε το κεφάλι του πιο πιστού σκλάβου του, έγραψε με τατουάζ το μήνυμα στο

κεφάλι του, και περίμενε μέχρι να ξαναβγάλει τα μαλλιά. Όταν τα μαλλιά επανήλθαν στο φυσιολογικό, έστειλε τον σκλάβο στη Μίλητο.»

Στην Κίνα, τα στενογραφικά-κρυπτογραφικά μηνύματα γράφονταν σε μετάξι. Στη συνέχεια τα τοποθετούσαν σε ένα μικρό σφαιρίδιο καλυμμένο με κερί, το οποίο και κατάπινε ο αγγελιοφόρος.

Από τον 1ο αιώνα μ.Χ., ο Πλίνιος ο Πρεσβύτερος περιγράφει πώς να φτιάχνεται αόρατο μελάνι (ή «συμπαθητική μελάνη»). Γράφοντας με γάλα ή χυμό λεμονιού και περνώντας το φύλλο κάτω από μια θερμή πηγή (καυτό σίδηρο, φλόγα κεριού κ.λπ.) αποκαλύπτεται το μήνυμα.

Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, οι Γερμανοί πράκτορες χρησιμοποίησαν την τεχνική microdot του Zapp, η οποία συνίστατο στη σμίκρυνση της φωτογραφίας μιας σελίδας σε μέγεθος μιας κουκκίδας ενός χιλιοστού ή και λιγότερο. Αυτή η κουκκίδα τοποθετείτο στη συνέχεια σε κανονικό κείμενο.

Οι μικροκουκκίδες αυτές είναι κείμενα ή εικόνες που συρρικνώνονται για να μην είναι ορατές από έναν ακούσιο παραλήπτη. Είναι κάτι σαν μικροφίλμ, συνήθως κυκλικές, και με διάμετρο κοντά στο ένα χιλιοστό. Το όνομα αυτής της στενογραφικής διαδικασίας, που εμφανίστηκε κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, προέρχεται από την ομοιότητα σε μέγεθος με ένα τυπογραφικό σημείο, όπως ένα σημείο στίξεως.

Τα Microdots εμφανίστηκαν κατά τον Γαλλο-Πρωσικό πόλεμο του 1870, όταν το Παρίσι ήταν υπό πολιορκία, και αποστέλλονταν με ταχυδρομικά περιστερία για την μεταφορά μηνυμάτων. Ωστόσο, οι εικόνες τους δεν ήταν τόσο μικρές όσο των σύγχρονων microdots.

Anton Bezenšek, εφευρέτης της βουλγαρικής στενογραφίας.

Καρτοστάλ με στενογραφημένο κείμενο.

Η κοκορομαχία

Η κοκορομαχία (εικόνα επικεφαλίδας: Μωσαϊκό από την Πομπηία) είναι τόσο παλιά, όσο παλιά είναι και η εξημέρωση του άγριου κόκορα (*Gallus gallus*). Πιστεύεται μάλιστα ότι ένας από τους λόγους για τους οποίους εξημερώθηκε στην Ασία από τους πρώτους αγρότες ήταν και οι πολεμικές του ιδιότητες.

Από την Ασία η πρακτική των κοκορομαχιών εξαπλώθηκε στην Ευρώπη χάρη στους Έλληνες, τους Ρωμαίους και τους Φοίνικες. Στη Μεγάλη Βρετανία, την Ιρλανδία, την Ισπανία και τη Φλάνδρα, οι κοκορομαχίες είχαν μεγάλη επιτυχία. Στην Αγγλία ήταν τόσο δημοφιλείς, ιδιαίτερα μεταξύ της αριστοκρατίας, ώστε ο Κρόμγουελ αποφάσισε να τις απαγορεύσει για να αποφεύγονται οι συγκεντρώσεις βασιλικών γύρω από τα «pits», τις αρένες.

Από την Ευρώπη οι κοκορομαχίες εξήχθησαν στις Ηνωμένες Πολιτείες από τους Άγγλους και τους Ιρλανδούς, στη Βραζιλία από τους Πορτογάλους και στην υπόλοιπη Λατινική Αμερική από τους Ισπανούς.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες, τις κοκορομαχίες απολάμβαναν και οι πρώτοι πρόεδροι, και ήταν τόσο δημοφιλείς που ο αμερικανικός αετός επελέγη ως εθνικό σύμβολο με «βραχεία

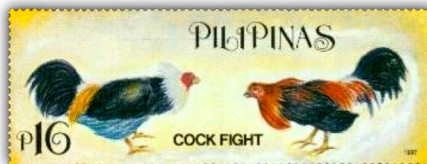
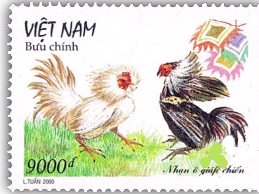
κεφαλή» σε σχέση με τον μαχητικό κόκορα. Καθώς πολλοί πτεεινοί κοκορομαχίας είχαν εισαχθεί από την Αγγλία, πολλοί επέμεναν πως αυτοί αντιπροσώπευαν καλύτερα το πνεύμα του αμερικανικού εποικισμού. Γι' αυτό και έπρεπε αυτοί να γίνουν το αμερικανικό σύμβολο.

Στη Γαλλία, ο νόμος σήμερα επιτρέπει τις κοκορομαχίες μόνο σε περιοχές όπου υπάρχει μακρόχρονη παράδοση, όπως είναι μερικά διαμερίσματα στα βόρεια της χώρας και στα υπερπόντια εδάφη (Δυτικές Ινδίες, Ρεϋνιόν, Γουαδελούπη, Μαρτινίκα, Γουιάνα, Γαλλικές Αντίλλες και Γαλλική Πολυνησία).

Ενώ η κοκορομαχία συναντάται σπάνια σήμερα στη Δύση, συνεχίζει να υπάρχει σε ορισμένες χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας και τη Λατινικής Αμερικής. Ιδιαίτερα στην Ασία, παραμένει εξαιρετικά δημοφιλής.

Τα τελευταία χρόνια, 27 χώρες επέτρεψαν ή ανέχτηκαν την οργάνωση κοκορομαχιών. Μεταξύ αυτών, οι Φιλιππίνες, η Ισπανία (μόνο στην Ανδαλουσία και τις Κανάριες Νήσους), το

Μεξικό, το Περού, η Αϊτή, η Δομινικανή Δημοκρατία, η Κούβα, τη Μαδαγασκάρη, η Μαλαισία, το Βιετνάμ και περιοχές της Γαλλίας που προαναφέραμε.

Φάσεις κοκορομαχίας

Σε αρκετές περιοχές του κόσμου, όπως το Μπαλί όπου η κοκορομαχία εφαρμόζεται από πολύ παλιά, δεν θεωρείται τόσο ως θέαμα, αλλά ως άθλημα με κοινωνική και θρησκευτική διάσταση. Οι Μπαλινέζοι πιστεύουν ότι οι αντιμαχόμενοι κόκορες αντιπροσωπεύουν άντρες που αντιμετωπίζουν ο ένας τον άλλο.

Πάντως, παρά το γεγονός ότι οι κοκορομαχίες είναι απαγορευμένες με νόμο τόσο στην Ευρώπη, όσο και στην Αμερική και στην Αυστραλία, δεν έχουν σταματήσει να διεξάγονται παράνομα, σχεδόν σε όλες τις χώρες, αλλά με την δημοτικότητά τους να πέφτει χρόνο με τον χρόνο.

Οι κόκορες κοκορομαχιών εκτρέφονται ειδικά για αυτόν το σκοπό και, σε πολλές περιπτώσεις, νοτιάζονται με ουσίες για να είναι πιο επιθετικοί. Πριν τον αγώνα, προσαρτώνται στα πόδια τους ασάλινες λεπίδες, ώστε τα κτυπήματά τους να είναι πιο αποτελεσματικά.

Όταν έρθει η ώρα του αγώνα, οι δύο κόκορες ρίχνονται μέσα στο "ρίνγκ" και αρχίζουν να αγωνίζονται μέχρι να αναδειχτεί ο νικητής, δηλαδή μέχρι ένας από τους δύο πεθάνει. Αν δεν είναι ιδιαίτερα επιθετικοί ή αρχίσουν να εξαντλούνται, τότε οι ιδιοκτήτες τους χτυπούν δυνατά στην ράχη και στο ράμφος για τους «αναζωογονήσουν» και να επιτείνουν την επιθετικότητά τους. Αν κριθεί απαραίτητο, αυτό θα συμβεί πολλές φορές.

Με την εξέλιξη του αγώνα, οι θεατές παρακολουθούν με ενδιαφέρον, εναγωνίως και με ικανοποίηση την αιμορραγία στους κόκορες να γίνεται λεπτό προς λεπτό όλο και πιο έντονη, να χάνουν συχνά τα μάτια τους, να βρίσκονται με σπασμένα τα κόκαλα και έναν από τα δύο να καταλήγει σε μια άμορφη μάζα από πούπουλα και ματωμένη σάρκα. Αρκεί το θύμα να είναι ο κόκορας του αντιπάλου,

χωρίς αυτό να σημαίνει ότι και ο δικός τους, ο νικητής, δεν έχει υποστεί τις κακώσεις του, ως συνέπεια του αγώνα. Όλα αυτά δεν έχουν σημασία. Διότι κοκορομαχία σημαίνει προσδοκία κέρδους. Μέχρι ένα από τα δύο ζώα να χάσει τη ζωή του, τα στοιχήματα πέφτουν βροχή.

Στα τέλη του 18ου αιώνα, στην πραγματεία του για τη φυσική ιστορία, ο Γάλλος φυσιοδίφης και μαθηματικός Leclerc de Buffon (1707 - 1788) αναφέρεται στις κοκορομαχίες και στις μάχες άλλων πτηνών που βασίζονται στις συχνές, φυσικές όσο και «τρομερές» μάχες μεταξύ πολυγαμικών πτηνών για την διεκδίκηση του θηλυκού.

Αναφέρεται ειδικότερα τον Αγριόκορκο και άλλα άγρια ορνιθόμορφα πτηνά, διαφορετικά από αυτά που εκτρέφονται ειδικά για αυτούς τους αγώνες, τα οποία συλλάμβαναν οι Ινδιάνοι και τα οποία χρησιμοποιούσαν για να απολαμβάνουν τις «κοκορομαχίες» τους. Αναφέρει επίσης ότι στη Σουμάτρα διεξάγονταν κοκορομαχίες με στοιχήματα. Και καταλήγει:

«Οι άνθρωποι που εκμεταλλεύονται τα πάντα για τη διασκέδασή τους, ήξεραν πώς να εφαρμόσουν αυτή την ακατανίκητη αντιπάθεια που έχει δημιουργήσει η φύση μεταξύ δύο πτερινών. Καλλιέργησαν αυτό το μίσος με τόση τέχνη, σε σημείο που οι μάχες δύο πτηνών της αυλής να γίνουν θέαμα αξιοενδιαφέροντος για τους λαούς, ακόμα και για τους λεγόμενους ευγενείς».

Ταυρομαχίες, κυνομαχίες, κοκορομαχίες και όλες οι άλλες «...μαχίες» με θύματα ζώα, αποδεικνύουν περίτρανα ότι, παρά το πέρασμα αιώνων και χιλιετιών, ο εκπολιτισμός του ανθρώπου δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί.

Π. Λ.

«Νεαροί Έλληνες προκαλούν Κοκορομαχία». Πίνακας του Jean-Léon Gérôme (1824 - 1904).

Leclerc de Buffon.

Μονομαχία αγριόκορκων!

Δρυς ή Βελανιδιά

Η σπιβαρή παρουσία της στα δάση, και μάλιστα όταν είναι ώριμης ηλικίας και μεμονωμένο άτομο, δεσπόζει και επιβάλλεται στην περιοχή. Η μυθολογία του δένδρου αποδίδει τον χαρακτηρισμό του ως το ιερό δένδρο του Διός, πατέρα των θεών. Σύμφωνα με αυτή σε κάθε δένδρο του δάσους αντιστοιχούσε και μια νύμφη η οποία γεννιόταν και πέθαινε μαζί του αποτελώντας το πνεύμα του. Στην δρυ η αντίστοιχη νύμφη από τις Αμαδρυάδες ήταν η Βαλανίς, κόρη του Οξύλου (πνεύμα του δάσους). Στο μαντείο της Δωδώνης υπήρχε πυκνό δάσος βελανιδιάς αφιερωμένο στον Δωδωνάιο Δία ο οποίος κατά την μυθολογία χρησιμοποίησε και από τους ήχους του θροίσματος των φύλλων οι ιερείς του Μαντείου διατύπωναν τους αντίστοιχους χρησμούς.

Από τους Μακεδόνες της εποχής του Φιλίππου λατρευόταν σαν ιερό δένδρο, γεγονός που απεδείχθη από τις ανασκαφές στην περιοχή των Αιγών (Βεργίνα), όπου βρέθηκαν τιμητικά χρυσά στέφανα με αναπαράσταση κλαδιών και καρπών βελανιδιάς.

Συνδέθηκε επίσης με την ιστορία της Γαλλίας, όπου ο βασιλιάς Λουδοβίκος ο Θ' (ο επονο-

μαζόμενος και Άγιος) εκδίκαζε υποθέσεις υπηκόων του, καθισμένος συμβολικά κάτω από μια τεράστια βελανιδιά και όπου ο υπήκοος είχε το δικαίωμα να απευθύνει τον λόγο στον βασιλιά χωρίς αναστολή. Οι αρχαίοι Κέλτες ονόμαζαν την ανωτέρα κοινωνική τάξη των ιερέων και των φιλοσόφων ως Δρυίδες, και κατά μία εκδοχή έλαβαν το όνομα τους από την δρυ που θεωρούσαν ιερό δένδρο. Ακόμη και όπερα έχει συντεθεί τον 18ο αιώνα (Νόρμα του Β. Μπελίνι), η οποία έχει ως θέμα τους Δρυίδες και στην οποία έχει μεγαλοουργήσει η μεγάλη Μαρία Κάλλας.

Αλλά και στην σημερινή εποχή, σε πολλά χωριά ο σεβασμός προς την Βελανιδιά εκφράζεται με την έκφραση «Το Δέντρο» χωρίς άλλη προσωνυμία, δείχνοντας έτσι τα αισθήματα μοναδικότητας που επιβάλλει. Στην Κύπρο με την τοπική ονομασία λατζιά θεωρείται Εθνικό δένδρο. Αλλά και πολλές ονομασίες και τοπωνύμια έχουν σαν ετυμολογική ρίζα

την Δρυ, όπως Δρυοκολάπτης, Δρυινούπολις, Δρυμός, Δρυμαία, Δρύμη κ.ά. Ακόμη και στην Αττική οδό της πρωτεύουσας υπάρχει η έξοδος Ρουπακίου, ονομασία που έλαβε από την ύπαρξη δένδρων δρυός (κοινώς Ρουπάκι) στην

περιοχή Ασπροπύργου. Τέλος και η ιατρική επιστήμη έχει δανεισθεί την αρχαία ονομασία του καρπού της που ήταν η βάλανος (βελανίδι), για να την χρησιμοποιήσει σε τμήμα του ανδρικού σώματος λόγω της ομοιότητας με τον εν λόγω καρπό.

Δένδρο του Βορείου ημισφαιρίου αλλά και της χώρας μας, όπου το συναντάμε αυτοφυές σε μεγάλα και πυκνά δάση ως μεμονωμένο βοτανικό είδος ή σε συνύπαρξη με άλλα είδη, όπως στο δρυοδάσος της Φολόης (Ηλεία), σε συνύπαρξη με Μαύρη Πεύκη. Από την Δρυ έχει προκύψει και η λέξη καθισμένος δρυμός ή δρυμών που σημαίνει το δρυοδάσος και πολλές φορές ονοματοδοτεί γενικώς τα μεγάλα προστατευόμενα δάση (Εθνικός Δρυμός, Μέλας Δρυμός). Όλες οι ονομασίες προέρχονται από την αρχαία λέξη δρυς που κυριολεκτικά σήμαινε το δένδρο. Βοτανικό γένος που περιλαμβάνει άνω των 300 ειδών με μεγάλες διαφοροποιήσεις φυλλώματος, καρπού, φλοιού κ.λπ., αλλά και ανθρώπινης εκμετάλλευσης.

Το ξύλο που παράγει είναι πολύ σκληρό και ασαπές, πολύτιμο στην επιπλοποιία, στην οικοδομική για την κατασκευή ξυλοδεσιών παραδοσιακών κατοικιών, στην ποτοποιία για την κατασκευή δρύινων βαρελιών, καθώς το ξύλο τους προσδίδει ιδιαίτερα αρωματικά χαρακτηριστικά στα κρασιά που φιλοξενούν

για ζύμωση και ωρίμανση. Δεν σταματάνε όμως εδώ οι ιδιότητες αυτού του δένδρου με τα τόσα πολλά είδη. Δρυς η φελλοφό-

ρος είναι σημαντικό είδος που καλλιεργείται στην Ιβηρική χερσόνησο και την Β. Αφρική, όπου και εφαρμόζεται ειδική καλλιέργεια κατά την οποία κάθε χρόνο αφαιρείται τμήμα του φλοιού για την παραγωγή πωμάτων (φελών για μπουκάλια) και στην συνέχεια το δένδρο αναπαράγει σε δέκα έτη νέο στρώμα φελού για περαιτέρω αξιοποίηση.

Συγγενές είδος είναι το κοινό πουρνάρι (θάμνος ή δένδρο) με εξαιρετική αντοχή και προσαρμογή σε όλες τις δύσκολες εδαφοκλιματικές συνθήκες της Ελλάδας ώστε να είναι κοινό είδος στις περιοχές των σκληρόφυλλων αιθαλών θάμνων. Η κοινή ονομασία του σήμερα εκτός άλλων πολλών είναι και πρίνος όπως ακριβώς το ονόμαζαν τόσο ο Θεόφραστος όσο και ο Διοσκουρίδης. Το είδος αυτό έχει μια εξαιρετική ιδιότητα. Προσβάλλεται από ένα μικρό έντομο (Κόκκος ο βαφικός) που δημιουργεί μικρές κηκίδες στα φύλλα (κόκκινες φούσκες με λαϊκή ονομασία πρινοκόκκι), προκειμένου να γεννήσει μέσα σε αυτές τα αυγά του. Οι κηκίδες έχουν ένα έντονο κόκκινο χρώμα (κρεμεζί). Παλαιότερα

αλλά και στην αρχαία εποχή συνέλεξαν αυτές τις κηκίδες και μετά από κάποια βιοτεχνική κατεργασία παρήγαγαν βαφές για υφάσματα. Οι Σπαρτιάτες μάλιστα έβαφαν τους χιτώνες τους πριν την μάχη για να

μην φαίνεται το αίμα των πληγών.

Το εύγευστο φύλλωμά τους είναι εκλεκτή τροφή για την βόσκηση, κυρίως των κα-

Ο βασιλιάς Λουδοβίκος Θ' κάτω από την βελανιδιά.

Δέντρο και φύλλα ερυθράς βελανιδιάς.

Βελανιδιά σε χαρτονόμισμα της Λετονίας

τσικιών, αλλά και τα βελανίδια για διατροφή των χοίρων. Τα κασίκια ελευθέρας βοσκής τα προτιμούν πολύ, δημιουργώντας στους θαμνότοπους πραγματικά φυτικά γλυπτά όταν εξαφανίζουν το φύλλωμά τους μέχρι του σημείου που φτάνουν σε ύψος για την βοσκή (Σκύρος, Κρήτη κ.ά). Μία επίσης παλαιά τεχνική κατεργασίας δερμάτων (βυρσοδεψία) είχε ανάγκη μεγάλων ποσοτήτων φλοιού

δρυών και πουρνάριων, αλλά και των κυπέλλων του καρπού τους (βελανίδι) λόγω των χημικών ουσιών που περιέχουν (τανίνες). Αυτή η πολύ κουραστική για τους εργαζόμενους κατεργασία γινόταν στα ειδικά εργαστήρια ή υποτυπώδη εργοστάσια που ονομάζονταν Ταμπάκικα ή Ταμπακαριά (δάνειος τουρκική λέξη). Η κατεργασία αυτή των δερμάτων δημιουργούσε μεγάλη ποσότητα δυσάρεστων οσμών με αποτέλεσμα οι μονάδες αυτές να βρίσκονται πάντα σε απόσταση από

κατοικημένους χώρους. Οι χημικές όμως ενώσεις που εφαρμόστηκαν από τα μέσα του περασμένου αιώνα κατήργησαν την χρήση των προϊόντων της βελανιδιάς και ακόμη μια τέχνη εξέλιπε.

Σε πολλά μέρη της Ελλάδος (Κέα κ.ά.) το βελανίδι θεωρείται κατάλληλο για την παραγωγή αλεύρου που εν συνεχεία θα χρησιμοποιηθεί στην αρτοποιία και την παραγωγή παξιμαδιών.

Τέλος πολλά από τα δενδρώδη είδη χρησιμοποιούνται για δημιουργία δενδροστοιχιών σε λεωφόρους μεγάλων πόλεων, με φαρδιά πεζοδρό-

μια λόγω του μεγάλου μεγέθους κόμης που αποκτούν, αλλά και του ισχυρού ριζικού συστήματός τους, με κυριότερο είδος την Αριά (Σμίλαξ κατά τον Θεόφραστο), με εντυπωσιακή ανάπτυξη και δίχρωμο φύλλωμα που προσομοιάζει με το αντίστοιχο της ελιάς.

Γιάννης Σπαντιδάκης
Γεωπόνος - Κηποτέχνης

Το χρυσό στεφάνι του Φιλίππου με φύλλα βελανιδιάς.

Πουρνάρι

Βελανιδιά Μπονσαί!

Ανεστραμμένα κέντρα

Όταν στο τυπογραφείο γίνονται λάθη, προκύπτουν συχνά ενδιαφέρουσες ποικιλίες. Από τις περισσότερο σπάνιες και περιζήτητες από συλλέκτες (με ισχυρά βαλάντια) είναι αυτές με το «ανεστραμμένο κέντρο».

Κανονικά, αυτά τα γραμματόσημα θα έπρεπε να είχαν καταστραφεί αμέσως μετά την παραγωγή τους. «Διαφεύγουν» ωστόσο μερικά, εντελώς «τυχαία»! Αυτή τη φορά επιλέξαμε ανεστραμμένες κεφαλές προσωπικοτήτων. Υπάρχουν όμως πλήθος άλλων ανάλογων θεμάτων με ανεστραμμένο κέντρο που θα παρουσιάσουμε προσεχώς.

Η Λήδα και ο κύκνος

Η Λήδα και ο Κύκνος είναι μία από τις πολλές ερωτικές ιστορίες στις οποίες εμπλέκεται ο ασυγκράτητος ερωτύλος Δίας. Μία από τις πολλές μεταμορφώσεις του μέσω των οποίων γονιμοποιούσε τις γυναίκες της προτίμησής του χωρίς να γίνεται αντιληπτή η παρουσία του.

Αυτή τη φορά, για να αποπλανήσει την όμορφη Λήδα, μία θνητή γυναίκα, πήρε τη μορφή ενός κύκνου. Είχαν προηγηθεί ή ακόλουθησε ανάλογες μεταμορφώσεις του ως κούκος για να κατακτήσει την κατόπιν «νόμιμη» σύζυγό του Ήρα, ως πυρ για την Αίγινα, Σάτυρος για την Αντιόπη, αετός για την Αστερία, χρυσή βροχή για τη Δανάη, ταύρος για την Ευρώπη, αρκούδα για την Καλλιστώ, βοσκός για τη Μνημοσύνη, φίδι για την Περσεφόνη... Και ποιος ξέρει πόσες άλλες ανάλογου σκοπού μεταμορφώσεις σκαρφίστηκε που δεν έγιναν τελικά γνωστές!

Από την ένωση αυτή με τον Δία, η Λήδα έφερε στον κόσμο την Ελένη και τον Πολυδεύκη, ενώ από την ένωσή της με τον Τυνδάρω, το βασιλιά της Σπάρτης και νόμιμο σύζυγό της έφερε τον Κάστορα και την Κλυταιμνήστρα.

Σύμφωνα με πολλές εκδοχές του μύθου, ο Δίας πήρε τη μορφή του κύκνου και έκλεψε τη Λήδα την ίδια νύχτα που αυτή κοιμόταν με τον σύζυγό της. Σε μερικές άλλες εκδοχές, έβαλε δύο αυγά στο κρεβάτι της, από τα οποία και εκκολάφτηκαν τα παιδιά.

Ο μύθος της Λήδας με τον Κύκνο είναι ένα από τα πιο αγαπημένα θέματα της τέχνης. Πολλοί οι καλλιτέχνες των χρόνων του Μεσαίωνα και της Αναγέννησης που αποτύπωσαν με το δικό τους τρόπο στον καμβά αυτό το δημοφιλές θέμα και πολλές οι χώρες που θύμισαν αυτά τα έργα με εκδόσεις γραμματοσήμων.

Ενδιαφέρον έχει η παρατήρηση των δύο πρώτων γραμματοσήμων της σελίδας. Ο καλλιτέχνης, το έργο του οποίου είχε την πιο έντονη επίδραση στον Ραφαήλ (1483-1520) κατά την πρώτη του επαφή με την τέχνη της Φλωρεντίας, ήταν ο Λεονάρντο ντα Βίντσι. Οι καινοτομίες του Λεονάρντο ήταν καθοριστικές για την ανάπτυξη του Ραφαήλ. Αυτό φαίνεται έντονα και στο εντυπωσιακό σχέδιό του της Λήδας και του Κύκνου (Εικ.1), που είναι σαφής αντιγραφή από τον πίνακα του Λεονάρντο (Εικ.2).

1

2

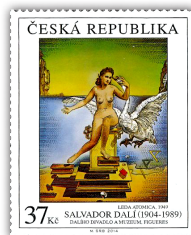
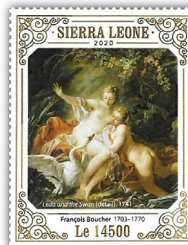

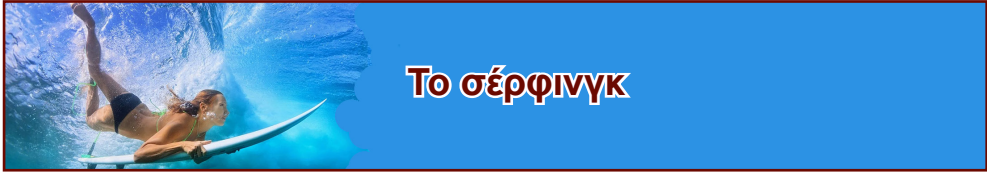
Antonio da Correggio

Peter Paul Rubens

Π. Α.

Το σέρφινγκ ή σερφάρισμα είναι θαλάσσιο άθλημα στο οποίο ο αθλητής (σέρφερ) καβαλάει ένα κινούμενο κύμα. Συνήθως τα κύματα αυτά βρίσκονται στις όχθες ωκεανών, αλλά μπορεί να βρίσκονται επίσης σε λίμνες ή ποτάμια, με τη μορφή παλιρροιακών κυμάτων, ή να είναι τεχνητά, όπως αυτά που δημιουργούνται από πλοία ή σε ειδικές πισίνες.

Το σέρφινγκ ήταν μια σημαντική δραστηριότητα στην πολυνησιακή κουλτούρα. Πιστεύεται ότι το σύγχρονο σέρφινγκ όπως το ξέρουμε σήμερα προέρχεται από τη Χαβάη και η ιστορία του εκεί ανάγεται στον 4ο αιώνα μ.Χ., όταν οι Πολυνήσιοι άρχισαν να πηγαίνουν στο νησί της Χαβάης από την Ταϊτή και τα νησιά Μαρκέζας. Έφεραν μαζί τους πολλά από τα έθιμά τους, συμπεριλαμβανομένου του παιχνιδιού του σέρφινγκ με σανίδες, όπου στη Χαβάη εξελίχθηκε η τεχνική του να στέκεται κανείς όρθιος και να σερφάρει επάνω τους.

Διάφοροι Ευρωπαίοι εξερευνητές, διασχίζοντας τα νερά της Πολυνησίας, είδαν τους σέρφερς σε δράση και οι πρώτοι που αναφέρθηκαν σε αυτό το παιχνίδι ήταν ο Βρετανός πλοίαρχος Samuel Wallis και τα μέλη του πληρώματος του HMS Dolphin που εξερεύνησαν την Ταϊτή το 1767. Ήταν οι πρώτοι Βρετανοί που επισκέφθηκαν το νησί τον Ιούνιο εκείνου του έτους.

Ένας άλλος επισκέπτης της περιοχής ήταν ο βοτανολόγος Joseph Banks, που ήταν μέλος του πρώτου ταξιδιού του James Cook που έφτασε στην Ταϊτή στις 10 Απριλίου 1769 με το HMS Endeavour, ενώ ο υπολοχαγός James King ήταν ο πρώτος που έγραψε για την τέχνη του σερφ στη Χαβάη δέκα χρόνια αργότερα, μετά το θάνατο του Cook το 1779.

Σε μυθιστόρημα του 1849, βασισμένος ο συγγραφέας στις εμπειρίες του από την Πολυνησία που είχε επισκεφθεί μία δεκαετία πριν, περιγράφει το «Σπάνιο άθλημα. Για αυτό είναι απαραίτητη μια σανίδα σέρφινγκ περίπου πέντε πόδια μήκος, πλάτος όσο το σώμα ενός άνδρα, κυρτό και στις δύο πλευρές, εξαιρετικά λουστραρισμένο και στρογγυλεμένο στα άκρα. Αυτή η σανίδα απολαμβάνει ιδιαίτερης περιποίησης, αλείφεται πάντα μετά τη χρήση του και μεταφέρεται άμεσα στην κατοικία του ιδιοκτήτη.»

Όταν ο Μαρκ Τουέιν επισκέφτηκε τη Χαβάη το 1866 έγραψε: «Συναντήσαμε κάπου μια μεγάλη παρέα γυμνών ιθαγενών και των δύο φύλων, όλων των ηλικιών, που διασκέδαζαν με την εθνική τους ενασχόληση: το σερφ και το κολύμπι.»

Αναφορές στο σέρφινγκ με σανίδες βεβαιώνουν ότι υπήρχαν στα νησιά Σαμόα και Τόγκα πάνω από χίλια χρόνια πριν από την εμφάνισή τους στη Χαβάη και την ανατολική

Πολυνησία.

Αναφερόμενοι στο σέρφινγκ και την ιστορία του, θα ήταν παράλειψη να μην κάνουμε μνεία σε ένα σπουδαίο και πρωτοπόρο αθλήτη που, παρά τις πολλές δεκαετίες που πέρασαν από την περσόνα της αθλητικής του δραστηριότητας, εξακολουθεί να παραμένει το μεγαλύτερο όνομα του αθλήματος: ο Duke Paoa Kahanamoku.

Γεννήθηκε στις 24 Αυγούστου του 1890 στη Χαβάη, όπου μεγάλωσε κολυμπώντας και σε ράφοντα στις παραλίες της πόλης Waikiki.

Στα νεανικά του χρόνια ήταν από τους πρωτοπόρους των Waikiki Beach Boys, μιας ομάδας νέων που κέρδιζαν τα προς το ζην διδάσκοντας τους επισκέπτες πώς να σερφάρουν και να κάνουν κανό στην παραλία της περιοχής.

Ο θρύλος του άρχισε όταν στην πρώτη του αναμέτρηση συναγωνισμού έσπασε το παγκόσμιο ρεκόρ ελεύθερης κολύμβησης στις 100 γιάρδες. Στη συνέχεια, στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1912, κέρδισε χρυσό μετάλλιο στα 100 μέτρα ελεύθερο και αργυρό στη σκυταλοδρομία. Ακολούθησαν δύο χρυσά μετάλλια στην Ολυμπιάδα του 1920 και ένα αργυρό στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1924, όταν ήταν πια 34 ετών.

Στον «Δούκα», εκτός από τις ολυμπιακές διακρίσεις που χάρισε στην ιδιαίτερη πατρίδα του τη Χαβάη, του πιστώνεται και η εκλαΐκευση και διάδοση του αρχαίου χαβανέζικου αθλήματος του σέρφινγκ. Ενδιάμεσα από τις ολυμπιακές του υποχρεώσεις και μετά από αυτές, ο Kahanamoku ταξίδεψε σε όλο τον κόσμο κάνοντας κολυμβητικές επιδείξεις και διαδίδοντας το άθλημα του σέρφινγκ που μέχρι τότε ήταν γνωστό μόνο στη Χαβάη.

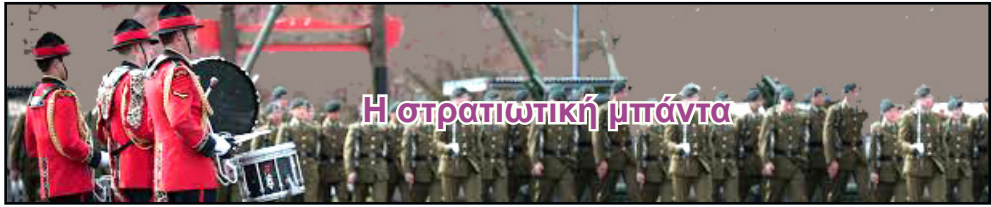
Στο διάστημα της παραμονής του στην Καλιφόρνια έπαιξε σε διάφορες ταινίες του Χόλυγουντ, συμμετείχε στην ομάδα υδατοσφαίρισης του Λος Άντζελες, ενώ παράλληλα επιδείκνυε και δίδασκε το σέρφινγκ.

Αργότερα εξελέγη ανώτερος διοικητικός υπάλληλος (σερίφης) στη Χονολουλού και ήταν το πρώτο άτομο, το όνομα του οποίου μπήκε στα Hall of Fame του σέρφινγκ και της κολύμβησης.

Εκτός από τις άλλες τιμές στη μνήμη του, η γενετήριά του Waikiki ανέγειρε στην παραλία Kuhio Beach ένα άγαλμά του σε υπερφυσικό μέγεθος, με φόντο μία σανίδα του σέρφινγκ, θυμίζοντας την τεράστια

προσφορά του στην εξάπλωση αυτού του αθλήματος.

Η στρατιωτική μπάντα

Η παρουσία μουσικής στους στρατούς χρονολογείται από την αρχαιότητα. Άρχισε φωνητικά, με τη μορφή πολεμικών χορωδιών που συνόδευαν πορείες και ενθάρρυναν επιθέσεις. Αργότερα συμμετείχαν και μουσικά όργανα, όπως τύμπανα και σάλπιγγες. Η μουσική χρησιμοποιούταν για να εμψυχώσει τον πολεμιστή, να συντονίζει τις κινήσεις του, να τον χαλαρώνει τις στιγμές της ανάπαυσης και να εμπλουτίζει τις παρελάσεις. Ο Βασιλιάς Δαυίδ συνόδευε τον εαυτό του στη μάχη με άρπα, ενώ ο ήχος των κεράτων ήταν αυτός που βοήθησε τους Εβραίους να νικήσουν στην Ιεριχώ.

Η Αρχαία Ελλάδα χρησιμοποιούσε δωρικού τύπου μουσική, πολεμικού χαρακτήρα, τόσο με τη σάλπιγγα, τον διπλό αυλό, όσο και με τη λύρα. Για τους Έλληνες, για να θεωρείται άξιος τιμής ένας πολεμιστής έπρεπε να ξέρει πώς να κουβαλάει το σπαθί με το ένα χέρι και τη λύρα με το άλλο. Ίσως ήταν ο Ηρακλής που είχε ορίσει τη μουσική ως συμπλήρωμα των στρατιωτικών σπουδών, αφού και ίδιος μελέτησε τη λύρα! Κατά τον Πausανία, ο Ηγέλεως, γιος του Τυρρηνού, ίδρυσε στο Άργος ναό της Αθηνάς-Σάλπιγγος, και ήταν αυτός και ο αδελφός του Μήλας που πρώτοι εισήγαγαν τη σάλπιγγα στις πολεμικές επιχειρήσεις. Είναι γνωστό εξάλλου ότι οι Αιγύπιοι πραγματοποιούσαν τις πολεμικές τους επιχειρήσεις με συνοδεία σαλπίγγων,

ενώ οι Σπαρτιάτες με συνοδεία αυλού.

Οι Ρωμαίοι στρατιώτες, για να διεγείρονται και να εμψυχώνονται, πολεμούσαν υπό τον ήχο της τύμπας (ογκώδες πνευστό) και της μπουτσίνας (είδος μακριάς ελικοειδούς σάλπιγγας), ενώ οι Γερμανοί προτιμούσαν τύμπανα που εισήγαγαν από την Κίνα.

Η στρατιωτική μουσική βασίζεται ουσιαστικά στο ρυθμό και απαιτεί ακούσματα οξέων τόνων για να ακούγεται από απόσταση. Γι' αυτό και εγκαταλήφθηκαν γρήγορα οι άρπες, οι κιθάρες και τα διάφορα έγχορδα που ήταν σε χρήση τα πρώτα χριστιανικά χρόνια. Στο τέλος του Μεσαίωνα άρχισαν να χρησιμοποιούνται τύμπανα, κύμβαλα, κέρατα, σάλπιγγες, κορνέτες και άλλα χάλκινα πνευστά.

Η πρώτη επίσημη συστημένη ορχήστρα πνευστών ιδρύθηκε στην γειτονική Ιταλία και συγκεκριμένα στη Φλωρεντία το 1232. Ακολούθησαν η Γενεύη το 1300, το Μιλάνο, η Μάντοβα, η Φεράρα 1441 κ.λπ. Αργότερα (1515) συγκροτείται στην Ιταλία η Ορχήστρα Πνευστών (και με την προσθήκη φλάουτου εκτός από τα χάλκινα πνευστά), κυρίως για στρατιωτική χρήση αφού λάμβανε μέρος στις μάχες. Στη Γαλλία ιδρύεται λίγο αργότερα από το Φραγκίσκο τον Α' η πρώτη στρατιωτική ορχήστρα πνευστών, στην οποία εμφανίστηκε επίσης στο γαλλικό στρατό το πίκολο (μικρό

Ο Ηρακλής με τον δάσκαλό του Λίνο

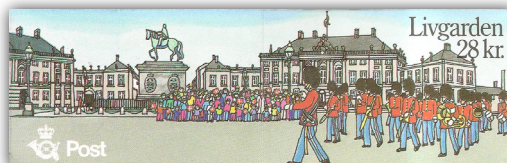
Μουσικός συνοδεύει στρατιωτική πορεία

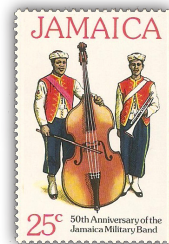
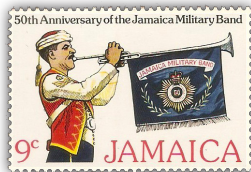
Ρωμαίοι παίζουν με μπουτσίνες

Μικρό φλάουτο

Βασιλική στρατιωτική μπάντα της Δανίας (τευχίδιο)

Η στρατιωτική μπάντα της Τζαμάικα έχει το δικό της χρώμα

φλάουτο με διαπεραστικό ήχο), ενώ με τον καιρό και με την εξέλιξη των σχετικών συνθέσεων, η στρατιωτική μουσική εμπλουτίστηκε με νέα όργανα.

Τα όμποε εμφανίστηκαν την εποχή του Λουδοβίκου ΙΓ', και ο διάδοχος του Λουδοβίκος ΙΔ' πρόσθεσε βιολιά για τις μεγάλες εορταστικές εκδηλώσεις που γίνονταν στην περιοχή του παλατιού των Βερσαλιών. Στο μεταξύ, άρχισαν να αναπτύσσονται και οι στρατιωτικές μπάντες. Τόσο στη Γαλλία όσο και στο εξωτερικό, κάθε σύνταγμα άρχισε να αποκτά τη δικιά του. Ήταν τότε που οι Σκοτσέζοι δημιούργησαν μπάντες με γκάντες, οι Ρώσοι με φαγκότα και οι Τούρκοι με φλαζολέ (είδος ξύλινου φλάουτου).

Μέχρι το 18ο αιώνα η Δυτική Ευρώπη με πρωτεργάτες τους Γερμανούς μουσικούς, ευτύχησε να έχει πολλές περίφημες φιλαρμονικές ορχήστρες, ειδικά στη Γαλλία, την Ιταλία και την Αγγλία.

Ο πρώτος θεσμός τακτικών στρατιωτικών ορχηστρών (που πήραν την τρέχουσα μορφή τους μετά τη Γαλλική Επανάσταση) εμφανίστηκε στη Γαλλία το 1762. Από το 1875, κάθε σύνταγμα πεζικού, ιππικού και των άλλων σωμάτων, καθώς

και η Ρεπουμπλικανική Φρουρά, είχαν τη δική τους ορχήστρα. Αποτελείτο από ένα μάεστρο και 38 μουσικούς, οι οποίοι προσλαμβάνονταν κατόπιν διαγωνισμού μεταξύ στρατιωτών και ιδιωτών.

Υπήρχαν όμως και μικρές μπάντες χάλκινων πνευστών για πεζούς τυφεκιοφόρους.

Παρά το γεγονός ότι η στρατιωτική μουσική θεωρείται συχνά ως δευτερεύουσα τέχνη, τα σχετικά μουσικά έργα πρέπει ωστόσο να πληρούν ορισμένες υποχρεώσεις.

Καθώς ερμηνεύονται μερικές φορές από όχι ιδιαίτερα καταρτισμένους μουσικούς, οι βασικές ιδιότητες των συνθέσεων πρέπει να είναι η σαφήνεια και η απλότητα. Πρέπει να είναι κραυγές πολέμου, πατριωτικά τραγούδια, ύμνοι. Πρέπει να ρυθμίζουν τον βηματισμό, να μεταδίδουν τις εντολές και τα παραγγέλματα των ελιγμών, και να διατηρούν ψηλά το ηθικό και την ψυχολογία των στρατιωτών.

Αρχικά, οι μελωδίες προέρχονταν από δημοφιλή πατριωτικά τραγούδια. Αργότερα γράφονταν από διευ-

θυντές χορωδιών που εργάζονταν στις αυλές πριγκίπων. Ένας από αυτούς ήταν και σπου-

Η μπάντα της Φινλανδίας υπάρχει από το 1553.

Στο Μονακό, η μπάντα είναι για γιορτές και απόδοση τιμών

Η μπάντα του Λουξεμβούργου (από το 1842) έχει δύο μορφές: στρατιωτική και κοσμική.

δαίος συνθέτης Ζαν Μπατίστ Λυλί (1632-1687), ο οποίος συνέθεσε πολλά στρατιωτικά εμβατήρια που συγκεντρώθηκαν σε μια συλλογή το 1705.

Στρατιωτική μπάντα αποδίδει τιμές στον πρόεδρο της χώρας

Ωστόσο το ρεπερτόριο της στρατιωτικής μουσικής σύντομα εμπλουτίστηκε με πόλκες, μαζούρκες, καλπασμούς, καντρίλιες, ακόμη και σπουδαία συμφωνικά έργα που προορίζονταν για συναυλίες εορταστικού περιεχομένου. Σε αυτό συνέβαλαν αποφασιστικά διάσημοι συνθέτες, όπως οι Sprontini, Cherubini, Rouget de l'Isle (συνθέτης της Μασαλιώτιδας), Méhul κ.ά.

Στην Ελλάδα στρατιωτικές μπάντες πρωτοεμφανίστηκαν στα μέσα του 19ου αιώνα. Η πρώτη ιδρύθηκε στις 29 Ιουλίου 1824, εν όψει της σύστασης Τακτικού Σώματος. Ο τότε προσωρινός Γραμματέας Πολέμου, Παναγιώτης Γ. Ρόδιος, ζήτησε τη βοήθεια της Επιτροπής Ζακύνθου για τη σύσταση "ομάδος πολεμικών μουσικών", γιατί «η μουσική τρόπον τινά είναι η ψυχή των τακτικών, αλλά κατά δυστυχίαν πολεμικοί μουσικοί εις την Ελλάδα σήμερα δεν ευρίσκονται...".

Σήμερα υπάρχουν αρκετές στρατιωτικές μπάντες, όπως του Στρατού, της ΑΣ-ΔΕΝ, της Αεροπορίας (1947) και του Λιμενικού (1946).

Παντελής Λεούσης

Γραμματόσημα & προπαγάνδα

Στις 25η Ιουνίου 1950, η Βόρεια Κορέα άρχισε τον «Αγώνα ενάντια στον Ιμπεριαλισμό των ΗΠΑ» μέσω γραμματοσήμων. Τα πιο πρόσφατα είναι του 2017 και απεικονίζουν την «εξόντωσή» της Αμερικής. Οι εικόνες τους μοιάζουν με κόμικς και εμφανίζουν γροθιές, όπλα και πυρηνικές κεφαλές που πλήττουν το Καπιτώλιο.

Στην επιδίωξή της να εξαναγκαστούν τα

αμερικανικά στρατεύματα να αποχωρήσουν από το Νότο, χρησιμοποιήθηκε ευρέως η «φιλοτελική» προπαγάνδα. Η Βόρεια Κορέα έχει εκδώσει από το 1946 εκατοντάδες γραμματόσημα με πολιτικό θέμα, με τα

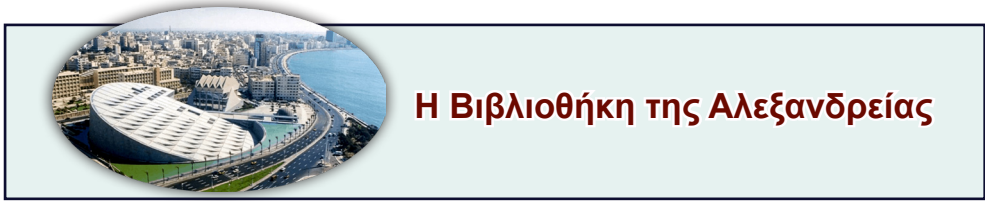

πρώτα αντι-αμερικανικά μοτίβα να εμφανίζονται στη δεκαετία του 1960. Μεταξύ των πιο αξιοσημείωτων είναι και το γραμματόσημο του 1969 με τίτλο « Διεθνές Συνέδριο Δημοσιογράφων ενάντια στον Ιμπεριαλισμό των ΗΠΑ». Απεικονίζει τον πρόεδρο Ρίτσαρντ Νίξον, με πράσινο πρόσωπο από το φόβο του, να προσπαθεί να αποφύγει τις «λόγχεις» των (δημοσιογραφικών;) στυλό. Πάντως, όλη αυτή η μακρόχρονη προπαγάνδα δεν στάθηκε ικανή να εμποδίσει την «καλή φιλία» που ανέπτυξαν Τραμπ και Κιμ. Συνέβη κατά τη συνάντησή τους στη Σιγκαπούρη, τον Ιούνιο του 2018.

Αυτά έχει η πολιτική!

Λ. Τ.

Η Βιβλιοθήκη της Αλεξανδρείας

Η Αίγυπτος υπήρξε βάση ενός από τους γνωστότερους πολιτισμούς που επηρέασαν την αρχαιότητα στη λεκάνη της Μεσογείου. Η αλληλεπίδραση με την αρχαία Ελλάδα ήταν αρκετά έντονη σε πολλούς τομείς. Καθόλου τυχαία η ελληνική συμβολή τόσο στην αρχαία αλλά και στη νέα Βιβλιοθήκη (Εικ.1,2,6).

Η πόλη της Αλεξάνδρειας ήταν γνωστή στην αρχαιότητα λόγω του ενός από τα 7 θαύματα του αρχαίου κόσμου, του Φάρου της Αλεξανδρείας, αλλά και για τη Βιβλιοθήκη, τη μεγαλύτερη των αρχαίων χρόνων.

Η νέα Βιβλιοθήκη βρίσκεται στον παραλιακό δρόμο της πόλης. Η βόρεια πλευρά της βλέπει προς την Μεσόγειο, από όπου προήλθε μεγάλο μέρος της γνώσης που συγκεντρώθηκε στην αρχαιότητα. Στην πίσω πλευρά της υποδέχεται τον επισκέπτη το άγαλμα του Πτολεμαίου Β' Φιλάδελφου (Εικ.3). Στα χρόνια της βασιλείας του η πόλη έγινε έδρα του ελληνιστικού κόσμου.

Πίσω από το άγαλμα, ο τοίχος είναι φτιαγμένος από πέτρα γρανίτη από το Ασουάν, ενώ πάνω του έχουν χαραχτεί επιγραφές από όλες τις γνωστές γλώσσες του κόσμου (Εικ.4). Στον κυρίως χώρο του συγκροτήματος βρίσκεται η προτομή του Μεγάλου Αλεξάνδρου (Εικ.5), που ίδρυσε και έδωσε το όνομά του στην πόλη. Η προτομή είναι δωρεά του ελληνικού Υπουργείου Πολιτισμού.

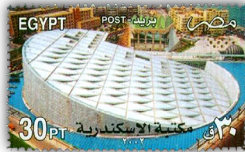
Η αρχιτεκτονική του κυρίως κτίσματος έχει το σχήμα ήλιου που ανατέλλει, σύμβολο της Αιγύπτου. Ο ηλιακός δίσκος είναι μισοβυθισμένος στο νερό, κοιτάζοντας προς

την Μεσόγειο, με την οποία η πόλη είναι άρρηκτα συνδεδεμένη, αφού τα περισσότερα συγγράμματα της αρχικής Βιβλιοθήκης προέρχονταν από τα πλοία που έδεναν στο λιμάνι της πόλης. Ο γυρτός δίσκος, πέρα από τον συμβολισμό, επιτρέπει τον φυσικό φωτισμό του εσωτερικού της βιβλιοθήκης.

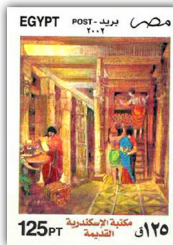
Έχοντας πλάτη στη θάλασσα συναντά κανείς πρώτα το συνεδριακό κέντρο. Στον προθάλαμο του χώρου, ανάμεσα σε άλλα ανάμματα, υποδέχεται τον επισκέπτη η γνώση, είτε με τη μορφή της Θεάς Αθηνάς είτε με της αιγυπτιακής θεότητας της γνώσης Νηϊθ. Απέναντι βρίσκεται ο κύριος χώρος της Βιβλιοθήκης, στην είσοδο της οποίας βρίσκεται το άγαλμα Δημήτριου Φαληρέα, εμπνευστή της ιδέας της ίδρυσης της αρχαίας Βιβλιοθήκης της Αλεξανδρείας.

Η μεγάλη αίθουσα της βιβλιοθήκης φωτίζεται και φυσικά, λόγω της επικλινούς κατασκευής της ενώ υπάρχει ειδικό αντιπυρικό σύστημα, δείχνοντας ότι γνώση σημαίνει να μαθαίνει κανείς και από το παρελθόν, μιας και η Βιβλιοθήκη καταστράφηκε στην αρχαιότητα τουλάχιστον δύο φορές από πυρκαγιές.

Η νέα Βιβλιοθήκη της Αλεξανδρείας είναι μεγαλόπνοο έργο για την Αίγυπτο και για τον υπόλοιπο κόσμο. Αυτό φαίνεται στην διακήρυξη της επίσημης ιστοσελίδας της Βιβλιοθήκης, όπου αναγράφεται ότι η Βιβλιοθήκη της Αλεξανδρείας είναι παράθυρο του κόσμου στην Αίγυπτο αλλά και παράθυρο της Αιγύπτου προς τον κόσμο.

1

2. Εσωτερικό της βιβλιοθήκης.

3

4

5

6

Η αρπαγή των Σαβίνων γυναικών

Η Αρπαγή των Σαβίνων Γυναικών ήταν ένα επεισόδιο της πρώιμης ρωμαϊκής ιστορίας, τα χρόνια της ιδρύσεως της Ρώμης. Σύμφωνα με μελετητές και ιστορικούς, το θλιβερό γεγονός της αρπαγής και του βιασμού των Σαβίνων γυναικών έλαβε χώρα λίγες μόλις ημέρες μετά την ίδρυση της Ρώμης τον 8ο αιώνα π.Χ.

Το υποτιθέμενο έγκλημα διέπραξε ο Ρωμύλος, ο πρώτος βασιλιάς και ιδρυτής της Ρώμης και οι άνδρες οπαδοί του.

Οι Σαβίνοι ήταν λαός που ζούσε στα κεντρικά Απέννινα Όρη της αρχαίας Ιταλίας. Οι Ρωμαίοι σχεδίασαν την απαγωγή γυναικών τους, σε μια προσπάθεια να ενισχύσουν τη Ρώμη για να γεννηθεί μια νέα γενιά ισχυρών ανδρών που θα διασφάλιζαν την κληρονομιά της κραταιάς πόλης τους.

Τα γεγονότα που έλαβαν χώρα παραμένουν αμφιλεγόμενα μέχρι σήμερα, καθώς οι ιστορικοί αμφισβητούν τα αρχικά κίνητρα του Ρωμύλου και των αντρών του.

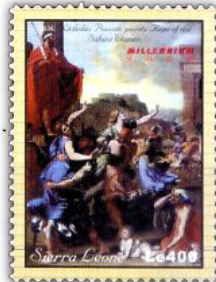
Ο διάσημος Ρωμαίος ιστορικός Τίτος Λίβιος αφηγείται το περιστατικό στο βιβλίο του «Ab Urbe Condita» (από την ίδρυση της Πόλης). Περιγράφει τη Ρώμη εκείνης της περιόδου ως μια σταθερή και ισχυρή πόλη,

ικανή να αμυνθεί ενάντια σε κάθε στρατό. Ωστόσο, η δύναμη που προερχόταν από τους αυξανόμενους άνδρες ληστές που κατοικούσαν την πόλη αποτελούσε επίσης απειλή για τη συνέχιση της πανίσχυρης πόλης καθώς είχε λίγες γυναίκες κατοίκους.

Ανησυχώντας ο Ρωμύλος για τον συσχετισμό των ποσοστών γεννήσεων και θανάτων, άρχισε διαπραγματεύσεις με τους κατοίκους γειτονικών περιοχών για να τους πείσει να παντρεύουν τις γυναίκες τους με Ρωμαίους άνδρες. Ωστόσο, καμία φυλή ή πόλη στις οποίες απευθύνθηκε δεν δέχτηκε. Ιδιαίτερα αρνητικοί ήταν οι Σαβίνοι, καθώς φοβούνταν την αυξανόμενη δύναμη και ισχύ της Ρώμης, της νέας ρωμαϊκής πόλης.

Η άρνηση των Σαβίνων γονέων να επιτρέψουν γάμους των θυγατέρων τους με άνδρες άλλης φυλής οδήγησε τους Ρωμαίους στην απελπισμένη απόφαση να τις κλέψουν.

Χωρίς να φανερώσουν τις προθέσεις τους οργάνωσαν λαμπρές γιορτές και αγώνες για να τιμήσουν τον Ποσειδώνα. Ενθουσιασμένες με την προοπτική της γιορτής, αλλά και περιέργες για τους νέους τους γείτονες, οι γειτονικές φυλές άρχισαν να συρρέουν στην πόλη. Ανάμεσά τους κατέφθασαν

Πίνακας του Νικολά Πουσσέν

Λεπτομέρειες από πίνακα του Ρούμπενς...

...και άλλες λεπτομέρειες από τον ίδιο πίνακα

και πολυάριθμοι Σαβίνοι, μαζί με συζύγους και παιδιά.

Όταν άρχισαν οι αγώνες και όλοι ήταν απασχολημένοι, δόθηκε το σήμα. Οι Ρωμαίοι όρμησαν εκεί που κάθονταν οι νεαρές παρθένες, οι περισσότερες από τη φυλή των Σαβίνων, τις σήκωσαν και σκόρπισαν προς όλες τις κατευθύνσεις με προορισμό τα σπίτια τους. Ξαφνιασμένοι οι επισκέπτες σκόρπισαν κι εκείνοι για να σωθούν, αφήνοντας μέσα στη σύγχυση τα κορίτσια τους πίσω.

Ο ιστορικός Λίβιος μετράει έως και τριάντα γυναίκες που απήχθησαν και βιάστηκαν από τους Ρωμαίους εκείνη την ημέρα. Όλες λέγεται ότι ήταν παρθένες, εκτός από την Ερσίλια, η οποία αργότερα έγινε σύζυγος του Ρωμύλου και έπαιξε σημαντικό ρόλο στον τερματισμό των επακόλουθων συγκρούσεων.

Οι Σαβίνοι άργησαν να αντιδράσουν, ωστόσο τελικά συγκέντρωσαν στρατό και, με τους αδικημένους πατέρες επικεφαλής, κινήθηκαν απειλητικά κατά της Ρώμης. Οι Ρωμαίοι βγήκαν από την πόλη με την ίδια αποφασιστικότητα. Αφού αντάλλαξαν κάθε λογής προσβολές, όρμησαν ο ένας στρατός ενάντια στον άλλο.

Η σύγκρουση μεταξύ των Σαβίνων και των Ρωμαίων παρέμεινε ζωντανή για αρκετό καιρό, αλλά φάνηκε ότι ο Ρωμύλος και τα στρατεύματά του ήταν στα πρόθυρα της νίκης. Ωστόσο, οι ίδιες οι Σαβίνες, με επικεφαλής τη σύζυγο του Ρωμύλου Ερσίλια και την κόρη του βασιλιά Τίτου, τέθηκαν μεταξύ των δύο στρατών και απαίτησαν και τα δύο μέρη να καταθέσουν τα όπλα.

Οι γυναίκες λέγεται ότι ρίχτηκαν ανάμεσα στα ξίφη και τα δόρατα, μαζί με τα παιδιά τους, σε μια απεγνωσμένη προσπάθεια να σώσουν τους πατέρες και τους αδελφούς

τους, καθώς και τους νέους τους συζύγους. Οι ιστορικοί μας λένε ότι οι γυναίκες ένιωθαν ενοχές για την αιματοχυσία που ξεκίνησε στο όνομά τους και δεν ήθελαν να ζήσουν ούτε χωρίς πατέρα, ούτε χήρες.

Χάρη στη θαρραλέα παρέμβαση των γυναικών Σαβίνων, ο πόλεμος έληξε σε μια ιστορική συμμαχία μεταξύ των δύο γειτόνων. Οι Ρωμαίοι και οι Σαβίνοι συμφώνησαν να ενωθούν κάτω από ένα ενιαίο έθνος και η Ρώμη κυβερνήθηκε από κοινού από τον βασιλιά Ρωμύλο και από τον βασιλιά Τίτο Τάτιο, μέχρι που ο

τελευταίος πέθανε μετά από πέντε χρόνια. Οι Ρωμαίοι διέθεσαν μάλιστα τον λόφο του Καπιτωλίου στους Σαβίνους για να κατοικήσουν.

Η αρπαγή των γυναικών Σαβίνων σηματοδοτεί ένα πολύ σημαντικό γεγονός στην ιστορία της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, καθώς συνέβη για να εξασφαλίσει την επιβίωση της πόλης της Ρώμης και έπαιξε κρίσιμο

ρόλο στη συμμαχία Ρωμαίων-Σαβίνων. Οι θαρραλέα στάση που επέδειξαν οι Σαβίνες δημιούργησε προηγούμενο στην ιστορία, αφού οι αρχικά αποδυναμωμένες γυναίκες βρήκαν τελικά τη δύναμη να αντιμετωπίσουν τόσο τους απαγωγείς τους, όσο και τις εξαγριωμένες οικογένειές τους, προκειμένου να τερματίσουν τον πόλεμο.

Το περιστατικό αναφέρεται πολλές φορές σε όλη την ιστορία και ενέπνευσε διάφορα έργα τέχνης από μεγάλους καλλιτέχνες, όπως οι ζωγράφοι Πέτερ Πάουλ Ρούμπενς, Νικολά Πουσέν, Γιόχαν Χάινριχ Σένφελντ, Ζακ-Λουί Νταβίντ, ο Πάμπλο Πικάσο, ο γλύπτης Τζοβάνι ντα Μπλολόνια (Βλέπε εικ. τίτλου) κ.ά.

Πάμπλο Πικάσο

Γιόχαν Χάινριχ Σένφελντ

Η Ερσίλια πρωταγωνίστησε στην προσπάθεια διακοπής του πολέμου. (Από πίνακα του Ζακ-Λουί Νταβίντ).

Το μαντολίνο

Το μαντολίνο δημιουργήθηκε λίγο πριν το τέλος του 17ου αιώνα. Αποτελεί την τελειοποίηση της «μάντολα» (Mandola ή Mantola), ενός οργάνου που χρονολογείται από τον Μεσαίωνα, μιας και το όνομά του βεβαιώνεται με μαρτυρίες από το 1210. Είναι βέβαιο ότι πολύ λίγα από τα σημερινά μουσικά όργανα μπορούν να «καυχηθούν» για μια τόσο παλαιά προέλευση.

Στη βόρεια Ιταλία ξεκίνησε να κατασκευάζεται τον 17ο αιώνα μια μικρότερη μάντολα, με λιγότερες χορδές. Το νέο αυτό όργανο ονομάστηκε «μαντολίνο» που στην πραγματικότητα σημαίνει «μικρή μάντολα». Την εποχή αυτή μπορούμε να πούμε ότι γεννήθηκε το δικό μας σημερινό μαντολίνο. Για να ξεχωρίσουμε τα δύο παραπάνω όργανα, στον μεν πρώτο γνήσιο απόγονο της Mantola δόθηκε το όνομα «Μιλανέζικο» μαντολίνο σε αντίθεση με το δεύτερο όργανο που πήρε το όνομα «Φλωρεντινό» μαντολίνο. Λίγο αργότερα στην Νάπολη κατασκευάζονταν ένα όργανο παρόμοιο με το Φλωρεντινό, το οποίο σταδιακά υποσκέλιζε όλες τις μετέπειτα μορφές του οργάνου και έγινε απλά το «μαντολίνο».

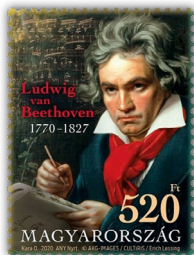
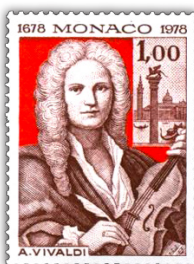
Λίγο αργότερα, καθώς μια οικογένεια οργάνων άρχισε να δημιουργείται με βάση το μαντολίνο που είχε κατασκευαστεί στη Νάπολη και η οποία περιλάμβανε μαντολίνα μεγαλύτερων διαστάσεων και βαθύτερων τόνων, το όνομα «Μάντολα» χρησιμοποιήθηκε για μια ακόμα φορά, αλλά τώρα για ένα άλλο μαντολίνο. Με την έννοια αυτή έμοιαζε με μεγάλο μαντολίνο και φυσικά δεν είχε τίποτα κοινό με την προγενέστερη σημασία της λέξης «Μάντολα».

Διάφοροι άλλοι τύποι μαντολίνων άρχισαν να εμφανίζονται και να παίρνουν το όνομά τους από την πόλη όπου κατασκευάστηκαν για πρώτη φορά, όπως συνηθίζονταν. Έτσι, διαδοχικά, μέσα σε λίγα χρόνια, εκτός από τους 3 τύπους μαντολίνων, Μιλανέζικο, Φλωρεντινό και Ναπολιτάνικο, κατασκευάστηκαν το Γενοβέζικο, της Πάντοβα, της Ρώμης, της Σιένα, το Σικελικό, αλλά και το Επτανήσιον που είχε 4 χορδές (mi la re sol). Όλα είχαν μικρές διαφορές μεταξύ τους, κυρίως στον αριθμό των χορδών.

Το «Μιλανέζικο» μαντολίνο, που ονομαζόταν και Λομβαρδιανό ή μπαρόκ μαντολίνο, είχε

Μάντολα

Τέσσερες από τους μεγάλους που έγραψαν για το μαντολίνο: Βιβάλντι, Μότσαρτ, Μπετόβεν και Βέρντι.

αρχικά 6 διπλές χορδές, αλλά αργότερα επικράτησαν ίδιες σε αριθμό, αλλά μονές. Ο τύπος αυτού του οργάνου κατόρθωσε να επιβιώσει και να έχει θαυμαστές ακόμα και στον αιώνα μας, ενώ στην Ιταλία εξακολουθούν να υπάρχουν και σήμερα εκτελεστές Μιλανέζικου μαντολίνου, καθώς η διδασκαλία του συμπεριλαμβάνεται στο πρόγραμμα σπουδών μαντολίνου σ' αυτή τη χώρα. Μάλιστα σε σεμινάρια διδασκαλίας νυκτών εγχόρδων που διοργανώνονται και σήμερα στην πόλη Μπρέσια της Ιταλίας, μεταξύ άλλων διδάσκεται και το Μιλανέζικο μαντολίνο.

Ολοκληρωμένα έργα για αυτόν τον τύπο μαντολίνου έγραψε πρώτος ο διάσημος συνθέτης Antonio Vivaldi (1678-1740). Ακολούθησαν άλλοι μεγάλοι συνθέτες της προκλασικής εποχής, οι Mozart, Beethoven και Hummel της κλασικής και αργότερα οι Verdi, Schönberg, Stravinsky κ.ά, της νεότερης. Όλοι συνέθεσαν για το Ναπολιτάνικο μαντολίνο, δηλαδή για αυτό με τις τέσσερις χορδές. Το προτίμησαν ίσως επειδή ήταν εξοικειωμένοι με το χόρδισμα του βιολιού που είναι ίδιο με του μαντολίνου. Αντίθετα οι εξειδικευμένοι συνθέτες και σολίστ του οργάνου, προτίμησαν το Μιλανέζικο μαντολίνο.

Από την Ιταλία σχεδόν ραγδαία εξαπλώθηκε παγκοσμίως η χρήση του μαντολίνου και της οικογενείας αυτού τον 19ο αιώνα περνώντας από την Ευρώπη, στην Ρωσία, Αυστραλία, Ιαπωνία, Βενεζουέλα, Αμερική. Στην Γαλλία και Πορτογαλία κατασκευάστηκαν τα πρώτα μαντολίνα με επίπεδη πλάτη «πλακέ μαντολίνα» που διακρίνονταν για την βαρύτερη τονικότητά τους ενώ το 19ο αιώνα, ο Αμερικάνος κατασκευαστής Όρβιλ Γκίμπσον καθιέρωσε αυτά τα πλακέ μαντολίνα και τα προσαρμοσε κατά κάποιον τρόπο στις ανάγκες της τοπικής μουσικής της χώρας του.

Σήμερα υπάρχουν και άλλα είδη Μαντο-

λίνου, όπως το Μπαντζομαντολίνο, το τύπου «Α» που λέγεται έτσι λόγω του σχήματος του ηχείου του και το τύπου «F» που μοιάζει πολύ με το βιολί ως προς το σχήμα, αφού έχει τα ίδια ηχητικά ανοίγματα με αυτό.

Για την κρούση των χορδών του οργάνου χρησιμοποιήθηκαν διάφορα υλικά, με πρώτο το ξυσμένο φτερό από γαλοπούλα. Αργότερα, ακολούθησε η ταρταρούγα (κέλυφος χελώνας), υλικό που χρησιμοποιείται και σήμερα, τόσο για την πένα όσο και για την κατασκευή του οργάνου, και το 1805 η φλούδα από κορμό κεραστιάς. Από το 1900 και μετά, η ταρταρούγα καθιερώνεται οριστικά.

Ο οξύς όμως ήχος που παράγονταν από το υλικό αυτό, σε συνδυασμό με τις μεταλλικές χορδές, δεν ικανοποιούσε τους εκτελεστές του μαντολίνου. Γι' αυτό και από το 1928 χρησιμοποιήθηκε και γρήγορα καθιερώθηκε η πένα από ελαστικό, για να παράγει πιο μουντό ήχο, αφαιρώντας έτσι το σκληρό μεταλλικό άκουσμα από το όργανο.

Η γλυκύτητα του ήχου αυτού του οργάνου είναι γνωστή. Ιδιαίτερα αγαπημένο είναι στους Επτανήσιους όπου πολλές πόλεις και χωριά διαθέτουν μεγαλύτερες ή μικρότερες μαντολινάτες (ορχήστρες νυκτών εγχόρδων όπου κυριαρχούν τα μαντολίνα). Το μαντολίνο είναι μία από τις κληρονομίες που άφησε η κατοχή των νησιών από τους Ιταλούς, από τα μέσα του 14ου ως τα τέλη του 18ου αιώνα (1386-1797).

Αυτή την γλυκύτητα του οργάνου περιλαμβάνεται και χαρακτηρίζει σε μεγάλο βαθμό το έργο του Μάνου Χατζηδάκι, στο μεγαλύτερο μέρος του οποίου κυριαρχεί το μαντολίνο. Ας θυμηθούμε εδώ το υπέροχο τραγούδι του. σε στίχους του ίδιου, όπου το μαντολίνο έγινε και τραγούδι: «Φέρτε μου ένα μαντολίνο να σας δείξω πώς πονώ.....».

Ένας από τους προγόνους του μαντολίνου

Μαντολίνο και κιθάρα από τον Πάμπλο Πικάσο

Η Μάχη της Κρήτης

Η μάχη της Κρήτης ήταν μια από τις σημαντικότερες μάχες του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Η απόφαση για την επίθεση εναντίον της Κρήτης ελήφθη από τον Χίτλερ στις 25 Απριλίου 1941, λίγες μόνο μέρες μετά την παράδοση της ηπειρωτικής Ελλάδας στις δυνάμεις του Άξονα, και είναι γνωστή με την κωδική ονομασία «Επιχείρηση Ερμής».

Οι Γερμανοί θεωρούσαν την Κρήτη κομβικό γεωστρατηγικό σημείο, γιατί αποτελούσε εφελκυστήριό για τις εξορμήσεις τους στη Βόρεια Αφρική, αλλά και κάλυπτε τα νώτα τους στα νοτιοανατολικά, ενόψει της επιχείρησης «Μπαρμπαρόσα» που αφορούσε την εκστρατεία της Γερμανίας στη Σοβιετική Ένωση.

Το γερμανικό επιτελείο, γνωρίζοντας ότι οι Σύμμαχοι είχαν τακτικό πλεονέκτημα σε ξηρά και θάλασσα, αποφάσισε να διεξάγει την όλη επιχείρηση από αέρος, χρησιμοποιώντας για πρώτη φορά στην παγκόσμια ιστορία δυνάμεις αλεξιπτωτιστών σε ευρεία κλίμακα. Επικεφαλής των γερμανικών δυνάμεων ετέθη ο πτέραρχος Κουρτ Στούντεντ, βετεράνος πιλότος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Η συνολική δύναμη του Άξονα που πήρε μέρος στην επιχείρηση «Ερμής» ανερχόταν σε 22.750 άνδρες (οι 14.000 αλεξιπτωτιστές), 1370 αεροπλάνα (πολεμικά και μεταγωγικά) και 70 πλοία, ενώ στην επιχείρηση συμμετείχαν και οι Ιταλοί με 3.000 στρατιώτες.

Στους υπερασπιστές της Κρήτης συμπερι-

λαμβάνονταν όσοι Έλληνες στρατιώτες είχαν παραμείνει τότε στο νησί και δυνάμεις της Βρετανικής Κοινοπολιτείας (Βρετανοί, Αυστραλοί και Νεοζηλανδοί στρατιωτικοί). Επικεφαλής ήταν ο Νεοζηλανδός στρατηγός Μπέρναρντ Φράιμπεργκ, βετεράνος και αυτός του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

Η συνολική στρατιωτική δύναμη της Κρήτης ανερχόταν στους 43.000 άνδρες (11.500 Έλληνες και 31.500 Βρετανοί και Νεοζηλανδοί), αλλά με έναν απαρχαιωμένο εξοπλισμό.

Οι Σύμμαχοι, έχοντας καταφέρει να σπάσουν το γερμανικό κώδικα επικοινωνιών («Επιχείρηση Αίνιγμα»), γνώριζαν αρκετές λεπτομέρειες από το γερμανικό σχέδιο επίθεσης, το οποίο εκδηλώθηκε την 8η πρωινή της 20ης Μαΐου του 1941, με την ρίψη αλεξιπτωτιστών σε δύο μέτωπα: Στο αεροδρόμιο του Μάλεμε και στην ευρύτερη περιοχή των Χανίων.

Οι πρώτοι αλεξιπτωτιστές αποτέλεσαν εύκολη λεία για τους Έλληνες και Νεοζηλανδούς υπερασπιστές του Μάλεμε. Στις μάχες αυτές έλαβε μέρος και ένας μεγάλος αριθμός αμάχων, με όποια μέσα είχαν στη διάθεσή τους, όπως μαχαίρια, γεωργικά εργαλεία, μέχρι όπλα από την εποχή της Κρητικής Επανάστασης.

Η γερμανική αντικατοσκοπεία δεν είχε υπολογίσει τη συμμετοχή του μεγάλου αριθμού Συμμάχων, ενώ είχε εκτιμήσει λανθασμένα ότι οι Κρητικοί θα υποδέχονταν τους εισβολείς ως απελευθερωτές,

λόγω των αντιμοναρχικών τους αισθημάτων.

Στις 4 το απόγευμα της 20ης του Μάη, ένα νέο κύμα αλεξιπτωτιστών έπεσε στο Ρέθυμνο στην περιοχή Λατζιμάς και μια ώρα αργότερα άλλο ένα κύμα στο Ηράκλειο. Έτσι, οι μάχες πλέον διεξάγονταν σε τέσσερα μέτωπα: Στα Χανιά, στο Μάλεμε, στο Ρέθυμνο και στο Ηράκλειο. Η πρώτη μέρα της Μάχης της Κρήτης έληξε με μεγάλες Γερμανικές απώλειες.

Η εξόριστη ελληνική κυβέρνηση και ο βασιλιάς Γεώργιος ο Β' πέρασαν το ίδιο βράδυ στην Αίγυπτο. Την 21η Μαΐου οι μάχες συνεχίστηκαν με αμείωτη σφοδρότητα και στα τέσσερα μέτωπα, ενώ στο τέλος της ίδιας ημέρας το Αεροδρόμιο του Μάλεμε κατελήφθη από τους Γερμανούς. Η κατάληψη του Αεροδρομίου ήταν μεγάλης στρατηγικής σημασίας για τους κατακτητές, γιατί από εκεί άρχισαν να μεταφέρουν προμήθειες, πολεμοφόδια και σύγχρονο εξοπλισμό, και η κυριαρχία τους στη Μεγαλόνησο ήταν πλέον θέμα χρόνου.

Στις 28 Μαΐου οι Γερμανοί κατάφεραν να απωθήσουν τις Συμμαχικές δυνάμεις στα νότια του νησιού, καθιστώντας τις ουσιαστικά ακίνδυνες. Στις 29 Μαΐου, καταλαμβάνονται το Ηράκλειο και το Ρέθυμνο. Το Λονδίνο αποφάσισε να αποσύρει τις δυνάμεις της Κοινοπολιτείας από την Κρήτη και τη μεταφορά τους στην Αίγυπτο. Οι μονάδες που δεν τα κατάφεραν, παραδόθηκαν στους Γερμανούς. Πολλοί Έλληνες αλλά και 500 Βρετανοί στρατιώτες ανέβηκαν στα απόρθητα βουνά της Κρήτης, συνεχίζοντας τον αγώνα τους.

Την 1η Ιουνίου 1941, με την παράδοση 5.000 μαχητών στα Σφακιά, πέφτει η αυλαία της Μάχης της Κρήτης. Ο απολογισμός και αυτής της μάχης είναι θλιβερός. Για τους Συμμάχους: 3.500 νεκροί, 1.900 τραυματίες και 17.500 αιχμάλωτοι. Οι

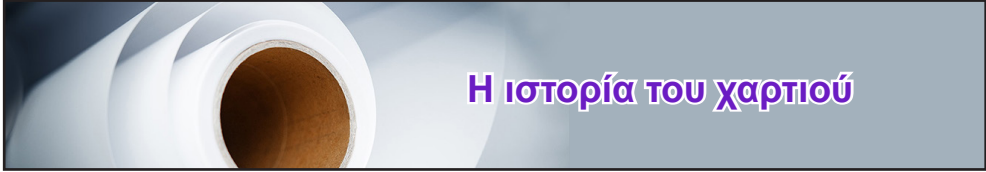
Γερμανοί, σύμφωνα με δικά τους στοιχεία, μέτρησαν 3.986 νεκρούς, 2.594 τραυματίες και 370 κατεστραμμένα αεροπλάνα. Η εκτίμηση όμως των Συμμαχικών δυνάμεων τοποθετούσε τις γερμανικές απώλειες σε πάνω από 16.000. Μόνο οι νεκροί αλεξιπτωτιστές εκτιμώνται στους 8.000.

Η Μάχη της Κρήτης με τις μεγάλες απώλειες αλεξιπτωτιστών, ανάγκασε τον Χίτλερ να διατάξει τον τερματισμό κάθε αεραποβατικής επιχείρησης στο μέλλον. Ήταν η μάχη που, κατά πολλούς ιστορικούς, ανάγκασε τον Χίτλερ να αλλάξει τα σχέδιά του.

Η μάχη αυτή όμως σηματοδοτεί τη μεγάλη αντίσταση στην επέλαση των Ναζί που καταγράφεται πρώτα από την Κρήτη. Είναι η ιστορία μιας αναμέτρησης στην οποία κυριάρχησε το μεγαλείο και η δύναμη της Κρητικής ψυχής που δοξάστηκε σε ολόκληρο τον κόσμο. Είναι η μάχη ενός υπερήφανου λαού απέναντι σε έναν αδίστακτο κατακτητή. Μια μάχη που δεν τελείωσε με την κατάκτηση του νησιού μας από τους Γερμανούς, αλλά συνεχίστηκε σε πόλεις και χωριά, σε βουνά και σε θάλασσες, από τους αντάρτες που δεν σταμάτησαν ούτε στιγμή να πολεμούν τους Ναζί. Είναι η μάχη που κατέδειξε τον ηρωισμό των Κρητικών, που χωρίς κανένα ουσιαστικό αμυντικό μέσο, κατόρθωσαν να αναμετρηθούν με την ισχυρότερη πολεμική μηχανή εκείνης της εποχής, με βαρύ τίμημα όμως για ολόκληρο το νησί μας.

Η γερμανική κατοχή ξεκίνησε μαζί με πολύ σκληρά αντίποινα κατά των κατοίκων που αντιστάθηκαν, αλλά από την πρώτη στιγμή που άρχισε να κυματίζει η σβάστικα αρχίσει και πάλι η αντίσταση του Κρητικού λαού.

Η ιστορία του χαρτιού

Η πρώτη μορφή χαρτιού παρασκευάστηκε από πάπυρο, το υδρόβιο φυτό των βάλτων που χρησιμοποιούσαν οι αρχαίοι Αιγύπτιοι για να φτιάξουν ένα είδος χαρτιού γραφής. Οι Αιγύπτιοι σταύρωναν λεπτές λωρίδες από μίσχους παπύρου και πιεσμένες στρώσεις από τις σταυρωτές λωρίδες, σε φύλλα. Αρχές περίπου του 200 π.Χ., το χαρτί περγαμηνής αντικατέστησε σταδιακά τον πάπυρο, και παρέμεινε το πιο συχνά χρησιμοποιούμενο υλικό γραφής μέχρι την εισαγωγή του από τη Μέση Ανατολή το 1200 μ.Χ. και μέχρι το 1400 στην Ευρώπη, την ίδια περίπου εποχή που αναπτύχθηκε η εκτύπωση, το χαρτί είχε αντικαταστήσει σε μεγάλο βαθμό την περγαμηνή.

Οι Κινέζοι, ήδη από τον δεύτερο αιώνα π.Χ. χρησιμοποιούσαν χαρτί. Το χαρτί θεωρείται ότι εφευρέθηκε στην Κίνα το 105 μ.Χ. από τον Ts'ai Lun, ο οποίος υπηρετούσε στην αυλή του αυτοκράτορα He Di στο Χουνάν. Αρχικά, οι Κινέζοι κατασκεύαζαν χαρτί από διάφορα υλικά όπως μωριά, εσωτερικούς φλοιούς διαφόρων φυτών, μπαμπού, δίχτυα ψαρέματος, κάνναβη και κουρέλια. Οι Άραβες προτιμούσαν αρχικά τα κουρέλια, κατόπιν άρχισαν να χρησιμοποιούν ίνες λιναριού και αργότερα, το βαμβάκι έγινε το υλικό που χρησιμοποιήθηκε περισσότερο.

Έχει ενδιαφέρον να παρατηρήσει κανείς την αργή εξάπλωση της τέχνης του χαρτιού, ακόμη και σε χώρες γειτονικές με την Κίνα. Χρειάστηκαν περίπου 500 χρόνια

από την επίσημη χρονολογία της έναρξης της παραγωγής του για να περάσει στην Κορέα και από εκεί στην Ιαπωνία (610), στο Βιετνάμ (265), το Θιβέτ (640). Στους Άραβες η παραγωγή του άργησε ακόμα περισσότερο (751 μ.Χ.) και πάνω από 500 ακόμα χρόνια για να παραχθεί στη Χριστιανική Ευρώπη (1270 μ.Χ.). Και όμως ήταν ήδη γνωστό και σε χρήση νωρίτερα, καθώς πουλιόταν μέσω των εμπορικών Δρόμων του Μεταξιού. Ήταν ίσως η μυστικοπάθεια που απανταχού χαρακτήριζε τα απόκρυφα των τεχνών.

Σύμφωνα με το θρύλο, την έναρξη της παραγωγής χαρτιού στον κόσμο του Ισλάμ σηματοδότησε η Μάχη στον ποταμό Τάλας (στο σημερινό Κιργιστάν) μεταξύ Κινέζων και Αράβων. Οι Αββασίδες Άραβες νίκησαν τους Κινέζους Τανγκ και συνέλαβαν πολλούς αιχμαλώτους, ανάμεσά τους και χαρτοποιούς, τους οποίους μετέφεραν στην κοντινή Σαμαρκάνδη, όπου τους εξανάγκασαν να διδάξουν την τέχνη τους. Ωστόσο αυτή η μυθιστορία περί αιχμαλώτων, αν και πιθανότατα έχει κάποια βάση,

δεν ανταποκρίνεται πλήρως στην αλήθεια. Εντάσσεται μάλλον σε ένα συνολικότερο αραβικό ιδεολόγημα, πρόσφορο για να ανακαλεί στη συλλογική μνήμη την θριαμβευτική προέλαση του Ισλάμ στην Κεντρική Ασία και τη δυναμική οικειοποίηση τεχνικών δεξιοτήτων από τους προικισμένους λαούς της.

Το 795 μ.Χ. κέντρο βιομηχανίας της χαρτοποιίας είχε γίνει η Βαγδάτη. Από εκεί εξαπλώθηκε στην Ευρώπη

χαρτιού

Ts'ai Lun (με σφάλμα διπλής εκτύπωσης).

Ο Ts'ai Lun, χαρτί κατασκευής του και εικόνες από το εργαστήριο του.

μέσω των Σταυροφοριών, αλλά και της κατάκτησης της Βόρειας Αφρικής και της Ισπανίας από τους Μαυριτανούς. Η πρώτη χαρτοποιία στην Ευρώπη κατασκευάστηκε στη Σάτιβα της Ισπανίας το 1151.

Η διαδικασία παραγωγής χαρτιού που εφηύρε ο Ts'ai Lun είναι ουσιαστικά η ίδια με αυτή που χρησιμοποιείται μέχρι σήμερα. Η τέχνη της κατασκευής χαρτιού εξαπλώθηκε στη Γερμανία, τη Γαλλία και την Αγγλία στις αρχές του 1300.

Η πρώτη γραπτή αναφορά σε σχέση με την παραγωγή χαρτιού στη Βοημία προέρχεται από την εποχή του βασιλιά Βλάντισλαβ Β' και χρονολογείται στις 4 Μαΐου 1499 (βλέπε μονόφυλλο 1).

Στον Μεξικό, η φυλή των Μάγια είχε επινοήσει μια μέθοδο παραγωγής χαρτιού ήδη από το 500 μ.Χ., αλλά και κατά την περίοδο των Αζτέκων, τα κέντρα παραγωγής χαρτιού είχαν ακμάσει. Μια μεγάλη βιβλιοθήκη των Μάγια καταστράφηκε από τους Ισπανούς το 1549.

Στη Βόρεια Αμερική, η πρώτη χαρτοποιία κατασκευάστηκε από τον William Rittenhouse

στην Πενσυλβάνια το 1690 (Μονόφυλλο 2).

Το έτος 1803 σηματοδότησε την κατασκευή της πρώτης χαρτοποιίας στο Κεμπέκ του Καναδά.

Μια μελέτη του 1984 από τον Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών ανέφερε μερικά εκπληκτικά γεγονότα. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, η χρήση χαρτιού και προϊόντων χαρτιού ανήλθε κατά μέσο όρο σε 660 λίβρες ανά άτομο. Αυτός ο ρυθμός κατανάλωσης ανέρχεται σε σχεδόν 64 εκατομμύρια μετρικούς τόνους ετησίως. Η Ιαπωνία έρχεται δεύτερη με συνολική ετήσια καταναλώση 19.344.000 μετρικούς τόνους και ο Καναδάς είναι τρίτος με συνολική κατανάλωση 14.222.000 μετρικών τόνων.

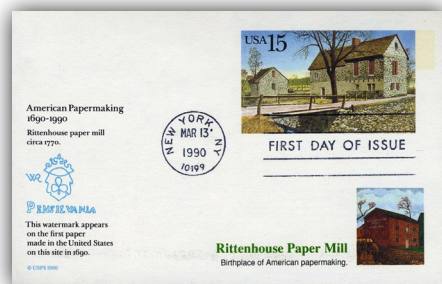
Σήμερα κατασκευάζονται χιλιάδες ποιότητες και είδη χαρτιού από ίνες κυτταρίνης που λαμβάνονται από πολλές πηγές, όπως μπαμπού, βαμβάκι, κάνναβη, γιούτα, ζαχαροκάλαμο, σιτάρι, ρύζι

και διάφορα ξύλα, με τη κυτταρίνη από ξύλο να κυριαρχεί.

Παντελής Λεούσης

1. Μονόφυλλο Τσεχίας: 500 χρόνια πρώτης γραπτής αναφοράς παραγωγής χαρτιού στη Βοημία.

2. Μονόφυλλο των ΗΠΑ του 1990 για την 300ή επέτειο της χαρτοποιίας Rittenhouse.

Η αυτοκρατορία των Ίνκας

Οι Ίνκας (Εικ.1) ήταν σπουδαίος προκολομβιανός πολιτισμός που άκμασε στη Νότια Αμερική και η μεγαλύτερη αυτοκρατορία της αμερικανικής ηπείρου. Εκτεινόταν κατά μήκος της ακτής του Ειρηνικού και των υψιπέδων των Άνδεων, από τα βόρεια σύνορα του σύγχρονου Ισημερινού έως την κεντρική Χιλή.

Η κοινωνία των Ίνκας ήταν πολύ διαστρωματωμένη. Ο αυτοκράτορας κυβερνούσε με τη βοήθεια μιας αριστοκρατικής γραφειοκρατίας, ασκώντας εξουσία με σκληρούς και συχνά καταπιεστικούς ελέγχους. Η τεχνολογία και η αρχιτεκτονική των Ίνκας ήταν ιδιαίτερα ανεπτυγμένες, αν και όχι εντυπωσιακά πρωτότυπες. Τα συστήματα άρδευσης, τα παλάτια, οι ναοί και οι οχυρώσεις τους εξακολουθούν να φαίνονται σε όλες τις Άνδεις. Η οικονομία βασιζόταν στη γεωργία, με τα βασικά της προϊόντα να είναι το καλαμπόκι, οι λευκές πατάτες και οι γλυκοπατάτες, τα κολοκύθια, οι ντομάτες, τα φιστίκια, οι πιπεριές τσίλι, η κόκα, η μανιόκα και το βαμβάκι. Εξέτρεφαν ιδικά χοιρίδια, πάπιες, λάμα, αλπικά και σκύλους. Τα ρούχα τους ήταν φτιαγμένα από μαλλί λάμα και βαμβάκι. Τα σπίτια ήταν από πέτρα ή πλίθα από λάσπη. Πρακτικά, κάθε άνθρωπος ήταν γεωργός, παράγοντας τα δικά του τρόφιμα και ρούχα.

Οι Ίνκας κατασκεύασαν ένα τεράστιο δίκτυο δρόμων σε όλη αυτή την αυτοκρατορία, με κορμό δύο κύριους άξονες που διέσχιζαν τη χώρα από βορρά προς νότο. Ο ένας εκτεινόταν κατά μήκος της ακτής για περίπου 3.600 χλμ. και ο άλλος στην ενδοχώρα, κατά μήκος των Άνδεων,

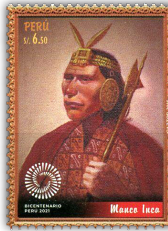
ίδιου περίπου μήκους και με πολλές διακλαδώσεις. Κατασκευάστηκαν επίσης πολλές σήραγγες και κρεμαστές γέφυρες. Όλες αυτές οι υποδομές προορίζονταν αυστηρά και αποκλειστικά για τις κυβερνητικές και στρατιωτικές επιχειρήσεις. Μια καλά οργανωμένη υπηρεσία σταθμών αναμετάδοσης μετέφερε μηνύματα με τη μορφή καλωδίων με κόμπους, με ρυθμό 240 χλμ. την ημέρα.

Όπως είναι φυσικό, όλες αυτές οι υποδομές διευκόλυναν πολύ την ισπανική κατάκτηση της αυτοκρατορίας των Ίνκας.

Η θρησκεία των Ίνκας συνδυάζει χαρακτηριστικά ανιμισμού, φетиχισμού και λατρείας των θεών της φύσης. Επικεφαλής του πανθέου ήταν ο Ίντι, ο θεός του ήλιου (Εικ.2), και περιλάμβανε επίσης τον Βιρακόχα, έναν δημιουργό θεό και πολιτιστικό ήρωα (Εικ.3), και τον Άπου Ιλάπου, τον θεό της βροχής. Τα χρόνια της αυτοκρατορίας των Ίνκας η θρησκεία ήταν κρατική και εξαιρετικά οργανωμένη, αλλά, ενώ απαιτούσαν από τους υποτέλεις λαούς τη λατρεία του θεού ήλιου, οι θρησκευτές των γηγενών ήταν ανεκτές.

Οι τελετουργίες των Ίνκας περιλάμβαναν περίτεχνες μορφές μαντείας και θυσίας ανθρώπων και ζώων. Τα σχετικά θρησκευτικά ιδρύματα και οι εγκαταστάσεις καταστράφηκαν από τους Ισπανούς κατακτητές στην εκστρατεία τους κατά της ειδωλολατρίας.

Όπως και άλλοι πολιτισμοί των Άνδεων, οι Ίνκας δεν άφησαν γραπτά αρχεία. Η προέλευση και η πρώιμη ιστορία τους καλύπτονται σε μεγάλο βαθμό από θρύλους που μπορεί να εί-

1

3

4

να περισσότερο μυθικοί παρά πραγματικά γεγονότα. Η μετέπειτα ιστορία τους, ιδιαίτερα από τη βασιλεία του Παχακούτι Γιουπάνκι (Εικ.4) και μετά, βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε γεγονότα, παρόλο που παρουσιάζει αυτό που οι Ίνκας ήθελαν να μάθουν οι άνθρωποι. Το εάν αυτές οι ιστορικές παραδόσεις είναι αληθινές, με την έννοια ότι αναφέρουν με ακρίβεια τι συνέβη, δεν είναι τόσο σημαντικό όσο το γεγονός ότι οι Ίνκας τις χρησιμοποίησαν για να δικαιολογήσουν τις διάφορες αυτοκρατορικές κατακτήσεις τους.

Η σημερινή γνώση της κοινωνίας των Ίνκας έχει προέλθει από έναν συνδυασμό αρχαιολογικών μελετών, προφορικής παράδοσης που διατηρήθηκε από επίσημους «απομνημονευτές» και γραπτών αφηγήσεων που στάλθηκαν στην Ισπανία από τους πρώτους Ισπανούς παρατηρητές. Ενώ οι Ίνκας διατηρούσαν λεπτομερείς λογαριασμούς της δυναστικής τους ιστορίας, συνδεδεμένους με αρχεία που τηρούσαν επαγγελματίες λογιστές, τα μη ποσοτικά δεδομένα μένι να αποκρυπτογραφηθούν. Οι μεγάλοι τοπικοί εθνικοί άρχοντες κρατούσαν επίσης αρχεία.

Μερικοί από τους Ισπανούς μετέγραψαν γεγονότα που τους διηγήθηκαν και έγιναν συστηματικές προσπάθειες

από τους Ισπανούς το 1549 και τη δεκαετία του 1570 για τη διερεύνηση του παρελθόντος των πληθυσμών των Άνδεων. Αυτές οι μαρτυρίες έγιναν οι κύριες πηγές των αποσπασματικών πληροφοριών που ήταν διαθέσιμες στους σύγχρονους ερευνητές.

Οι Ίνκας ίδρυσαν την πρωτεύουσά τους στο Κούσκο (Περού) τον 12ο αιώνα. Άρχισαν τις κατακτήσεις τους στις αρχές του 15ου αιώνα και μέσα σε 100 χρόνια είχαν αποκτήσει τον έλεγχο ενός πληθυσμού των Άνδεων περίπου 12 εκατομμυρίων ανθρώπων.

Σύμφωνα με την παράδοσή τους, οι Ίνκας προέρχονται από ένα το χωριό περίπου 24 χλμ. νότια του Κούσκο. Ο ιδρυτής της δυναστείας των Ίνκας, Μάνκο Καπάκ (Εικ.5), οδήγησε τη φυλή του να εγκατασταθεί στο Κούσκο, το οποίο στη συνέχεια παρέμεινε πρωτεύουσά τους. Μέχρι τη βασιλεία του τέταρτου αυτοκράτορα Μάιτα Καπάκ (Εικ. 6) τον 14ο αιώνα, δεν υπήρχαν πολλά να ξεχωρίσουν τους Ίνκας από τις πολλές άλλες φυλές που κατοικούσαν σε μικρές περιοχές σε όλες τις Άνδεις. Υπό τον Μάιτα Καπάκ οι Ίνκας

άρχισαν να επεκτείνονται, επιτιθέμενοι και λεηλατώντας τα χωριά των γειτονικών λαών και πιθανώς επιβάλλο-

5

Μάτσου Πίτσου

Πλαγιά διαμορφωμένη για την σπορά καλαμποκιού.

6

7

8

Χρηστικά σκεύη του πολιτισμού των Ίνκας.

ντας κάποιο είδος φόρου υποτέλειας. Υπό τον Καπάκ Γιουπάνκι (Εικ.7), τον επόμενο αυτοκράτορα, οι Ίνκα επέκτειναν πρώτα την επιρροή τους πέρα από την κοιλάδα του Κούσκο, και υπό τον Βιρακόχα Ίνκα τον 8ο (Εικ.8), ξεκίνησαν ένα πρόγραμμα μόνιμης κατάκτησης, εγκαθιστώντας φρουρές στους οικισμούς των ανθρωπών που είχαν κατακτήσει.

Η παλαιότερη ημερομηνία που μπορεί να αποδοθεί με σιγουριά στη δυναστική ιστορία των Ίνκα είναι το 1438, όταν ο Παχακούτο Ίνκα Γιουπάνκι (Εικ.8), σφετερίστηκε τον θρόνο από τον αδελφό του Ίνκα Ούρκον. Υπό τον Ίνκα Γιουπάνκι (1438–71) οι Ίνκα κατέκτησαν εδάφη νότια, στη λεκάνη Τιτικάκα, και βόρεια έως το σημερινή πόλη Κουίτο, καθιστώντας υποτελείς τρεις ισχυρούς λαούς αυτών των περιοχών. Μια πολιτική αναγκαστικής επανεγκατάστασης μεγάλων στρατευμάτων από κάθε κατακτημένο λαό βοήθησε να διασφαλιστεί η πολιτική σταθερότητα. Η διανομή εθνοτικών ομάδων σε όλη την αυτοκρατορία κατέστησε την οργάνωση εξεγέρσεων πολύ δύσκολη. Οι τοπικοί κυβερνήτες ήταν υπεύθυνοι για την επιβολή του φόρου εργασίας, στον οποίο βασιζόταν η αυτοκρατορία. Ο φόρος θα μπορούσε να καταβληθεί με θητεία στο στρατό, σε δημόσια έργα ή σε αγροτικές εργασίες.

Υπό τον Τόπα Ίνκα Γιουπάνκι (1471–93), η αυτοκρατορία

έφτασε στη νοτιότερη έκτασή της στην κεντρική Χιλή και τα τελευταία υπολείμματα αντίστασης στη νότια ακτή του Περού εξαλείφθηκαν.

Μετά το θάνατό του, ακολούθησε αγώνας για τη διαδοχή, από τον οποίο βγήκε νικητής ο Χουάινα Καπάκ (1493–1525) (Εικ.9) ο οποίος, πριν πεθάνει από μια επιδημία, επεξέτεινε τα βόρεια σύνορα της αυτοκρατορίας. Ο θάνατός του πυροδότησε έναν ακόμα αγώνα για διαδοχή, ο οποίος δεν είχε ολοκληρωθεί μέχρι το 1532, όταν έφτασαν οι Ισπανοί στο Περού.

Με την άφιξή τους, οι Ισπανοί εκμεταλλεύτηκαν τον εμφύλιο πόλεμο, βοηθώντας και παρεμποδίζοντας ταυτόχρονα τον Αταχουάλπα (1532–33) (Εικ.10) στην προσπάθειά του να εδραιώσει την αυτοκρατορία υπό τον έλεγχό του. Τελικά τον εκτέλεσαν τον Αύγουστο του 1533 και ο διάδοχός του, Τόπα Χουάινα, πέθανε αμέσως μετά κάτω από μυστηριώδεις συνθήκες.

Η συνεχιζόμενη αστάθεια και η αποσύνθεση της αυτοκρατορίας έλυσαν τα χέρια των Ισπανών, καθώς εδραίωσαν τον έλεγχό τους καταλαμβάνοντας το Κούσκο τον Νοέμβριο του 1533 και ιδρύοντας την αποικιακή Λίμα το 1535. Ένα εναπομείναν κράτος των Ίνκα διήρκεσε μέχρι το 1572 σε μια απομακρυσμένη ορεινή περιοχή που ονομάζεται Βίtkος.

9

10

Φρανσίσκο Πιζάρo, ο κατακτητής της χώρας των Ίνκα. Δεξιά, δρομέας, μεταφορέας μηνυμάτων.

Αρχαιολογικοί χώροι των Ίνκα.

Παντελής Λεούσης

ΑΚΤΙΝΙΔΙΟ

Πριν μερικά χρόνια, το φρούτο αυτό ήταν άγνωστο στη χώρα μας. Όμως η καλή του γεύση και οι πολλαπλές του ιδιότητες του έδωσαν γρήγορα σημαντική θέση στην ελληνική και στην παγκόσμια αγορά των φρούτων.

Σύμφωνα με την βοτανική επιστήμη, χαρακτηρίζεται αναρριχώμενος θάμνος, με το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό ότι τα φυτά διαχωρίζονται σε άτομα με αρσενικά και άτομα με θηλυκά άνθη (δίοικα). Αυτά τα χαρακτηριστικά υποχρεώνουν τον καλλιεργητή να δημιουργήσει υποστυλώματα στήριξης (πέργκολες), αλλά και να επιλέξει την σωστή αναλογία φυτών ανάλογα με το είδος της ανθοφορίας για να απολαύσει πλούσια καρποφορία.

Το ακτινίδιο είναι εγγενές στην κεντρική και ανατολική Κίνα. Η πρώτη καταγεγραμμένη περιγραφή του ακτινιδίου χρονολογείται στον 12ο αιώνα στην Κίνα κατά τη διάρκεια της δυναστείας των Σονγκ. Καθώς ωστόσο συλλεγόταν συνήθως από την άγρια φύση και καταναλωνόταν για ιατρικούς σκοπούς, το φυτό σπάνια καλλιεργείτο ή εκτρεφόταν.

Η καλλιέργεια του ακτινιδίου εξαπλώθηκε στην Κίνα στις αρχές του 20ου αιώνα, αλλά βρήκε επίσης πρόσφορο έδαφος στην Αυστραλία και κυρίως στη Νέα Ζηλανδία όπου έγιναν οι πρώτες εμπορικές φυτεύσεις και από όπου εξάγεται σε όλο τον πλανήτη. Το φρούτο έγινε δημοφιλές στους Βρετανούς και Αμερικανούς στρατιωτικούς που στάθμευαν στη Νέα Ζηλανδία κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Από εκεί

εξήχθη αργότερα, πρώτα στη Μεγάλη Βρετανία και στη συνέχεια στην Καλιφόρνια τη δεκαετία του 1960.

Στη χώρα μας αρχίζει να καλλιεργείται την δεκαετία του 1970, γρήγορα εξαπλώνεται και αποκτά την τρίτη κατά σειρά ποσοτικής παραγωγής μετά την Ν. Ζηλανδία και Ιταλία, με συνέπεια την εξαγωγή 185.000 τόνων στις παγκόσμιες αγορές το περασμένο έτος. Εδώ καλλιεργείται κυρίως στην Ήπειρο, Μακεδονία και Κρήτη.

Περιλαμβάνεται στις σημερινές superfoods λόγω των πολλαπλών ιδιοτήτων του και κυρίως για την υψηλότερη περιεκτικότητα σε βιταμίνες Α, Ε, Κ και ιδίως της βιταμίνης C, η οποία είναι διπλάσια από την αντίστοιχη των πορτοκαλιών. Περιέχει επίσης μαγνήσιο, κάλιο και φωσφόρο. Αυτά τα συστατικά συντελούν στην ικανότητα των ακτινιδίων να αποτελούν εξαιρετικό μέσο αντιμετώπισης και άμυνας εναντίον διαφόρων ασθενειών.

Ο Hayward Wright ήταν ο πρώτος που τα καλλιεργήσε πειραματικά και έδωσε το όνομά του στην κυριότερη καλλιεργούμενη ποικιλία.

Το ακτινίδιο έχει πάρει διεθνώς την ονομασία της διαλέκτου των Μαορί «Kiwī» (κίουί) από το ομώνυμο πτηνό της Ν. Ζηλανδίας που αποτελεί το εθνικό σύμβολο της χώρας και του οποίου το σώμα προσομοιάζει με τον καρπό του φυτού.

Γιάννης Σπαντιδάκης
Γεωπόνος - Κηποτέχνης

Μαρία Μοντεσόρι

Η Μαρία Μοντεσόρι, η Ιταλίδα γιατρός και παιδαγωγός, γεννήθηκε το 1870 στο Κιαραβάλλε της Ανκόνα, από πατέρα δημόσιο υπάλληλο και μία ιδιαίτερα μορφωμένη και καλλιεργημένη μητέρα.

Σε ηλικία τριών ετών η Μαρία μετακομίζει με την οικογένειά της στη Φλωρεντία και το 1875 στη Ρώμη, λόγω της δουλειάς του πατέρα της. Τελειώνει το δημοτικό το 1883 και εγγράφεται στο Τεχνικό Σχολείο «Μικελάντζελο Μπουοναρότι», όπου διδάσκεται μαθηματικά, λογιστικά, ιστορία και γεωγραφία. Το 1886 συνεχίζει τις σπουδές της στο Τεχνικό Σχολείο «Λεονάρντο Ντα Βίντσι».

Παίρνει πτυχίο το 1890 με δίπλωμα στη φυσική και τα μαθηματικά και τον ίδιο χρόνο επιχειρεί να γραφτεί στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου «Λα Σαπιέντσα» της Ρώμης. Δεν γίνεται αμέσως δεκτή και παρακολουθεί ένα πρόγραμμα σπουδών που περιλάμβανε φυτολογία, ζωολογία, πειραματική φυσική, ιστολογία, ανατομία, χημεία, Ιταλικά και Λατινικά.

Το 1893 πλέον, πληρούσε όλες τις προϋποθέσεις οπότε δεν μπόρεσαν να της αρνηθούν την εγγραφή στην Ιατρική Σχολή.

Το 1896 ολοκληρώνει τις σπουδές της στην Ιατρική με τις ειδικότητες της παιδιάτρου και της ψυχιάτρου, έχοντας ήδη κλινική εμπειρία: επί δύο χρόνια εργάστηκε στη ψυχιατρική κλινική του Πανεπιστημίου μελετώντας τη συμπεριφορά νέων με νοητική υστέρηση.

Λίγο μετά την αποφοίτησή της διορίζεται καθηγήτρια του πανεπιστημίου, γρήγορα, όμως, αντιλαμβάνεται ότι η αγάπη της για τα παιδιά υπερετερεί.

Η Μαρία είναι 26 χρονών και η διαπίστωση ότι οι νέοι αυτοί δεν έχουν στη διάθεσή

τους κάποιο παιχνίδι ή δράση που θα μπορούσε να «ξεκλειδώσει» την αντιληπτική ικανότητά τους, τη συγκλονίζει.

Συνεχίζει τις σπουδές της στη Φιλοσοφία και την Ψυχολογία, κατανοώντας πλέον ότι για τη θεραπεία των παιδιών με νοητική υστέρηση απαιτείται η συνεργασία παιδαγωγικής και ιατρικής.

Το 1907 ανοίγει στη λαϊκή συνοικία της Ρώμης, Σαν Λορέντζο, το πρώτο «Σπίτι των παιδιών» (Casa dei bambini) όπου εφαρμόζει τη μέθοδό της σε φτωχά, εγκαταλειμμένα παιδιά.

Όταν ιδρύει την πρώτη «Casa dei Bambini» η Μοντεσόρι είναι ήδη γνωστή στην πατρίδα της. Πρόκειται άλλωστε, για την πρώτη γυναίκα πτυχιούχο Ιατρικής στην Ιταλία, αλλά και για μια μάχιμη φεμινίστρια.

Στο Casa dei Bambini δίνει ιδιαίτερη έμφαση στα εποπτικά μέσα διδασκαλίας δικής της εμπνεύσεως προκειμένου τα μαθήματα -θετικά και θεωρητικά- να γίνονται κατανοητά μέσω των αισθήσεων. Σε σύντομο χρονικό διάστημα τα παιδιά μεταμορφώνονται, μαθαίνουν μόνα τους να γράφουν και να διαβάζουν, να φροντίζουν τον χώρο τους, να εργάζονται με ηρεμία, να συνεργάζονται.

Το βιβλίο της «Η μέθοδος της επιστημονικής παιδαγωγικής», που δημοσιεύθηκε στην Περούτζια (1909), μεταφράζεται και σιγά σιγά αγκαλιάζεται από όλο τον κόσμο με ενθουσιασμό.

Για πρώτη φορά παρουσιάζεται μια διαφορετική και ως εκ τούτου θετική εικόνα του παιδιού, μέσω μίας μεθόδου πρόσφορης για την ομαλή φυσική του ανάπτυξη.

Από το 1913 η Μοντεσόρι αρχίζει ένα επιστημονικό οδοιπορικό, με ταξίδια σε Αμε-

ρική, Ισπανία, Ολλανδία και αλλού, διαδίδοντας τη μέθοδό της.

Το 1922 αναλαμβάνει επικεφαλής επιθεώρησης των σχολείων της Ιταλίας και το 1929 ιδρύεται ο Διεθνής Οργανισμός Μοντεσσόρι.

Αλλά το 1934 εξορίζεται στην Ισπανία από τη φασιστική κυβέρνηση Μουσολίνι και τα βιβλία της ρίχνονται στην πυρά ως μη συμβατά με την ιδεολογία του καθεστώτος. Με την επικράτηση του Φράνκο, εγκαταλείπει την Ισπανία και εγκαθίσταται στην Ολλανδία. Αλλά, καθώς το 1939 η χώρα βρίσκεται υπό ναζιστική κατοχή, μεταναστεύει στην Ινδία, αποδεχόμενη την πρόσκληση της εκεί Θεοσοφικής Εταιρείας και εγκαθίσταται στο Μαντράς μέχρι το τέλος του πολέμου.

Στην Ιταλία επέστρεψε το 1947, με τον γιο της Μάριο -ο οποίος έμελλε να είναι και ο συνεχιστής του έργου της-, όμως το 1949 επιστρέφει στην Ολλανδία όπου και θα ζήσει μέχρι το τέλος της ζωής της, το 1952, σε ηλικία 82 ετών.

Ακούραστη, ήταν παρούσα όχι μόνο όσον αφορά στη διάδοση της μεθόδου της, αλλά και στην επιστημονική έρευνα, πάντα με όραμα την απελευθέρωση της παιδικής ηλικίας και την υπεράσπιση του παιδιού, θέτοντας τις βάσεις για μία νέα αγωγή, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για ελευθερία στην έκφραση. Ανανέωσε και προώθησε τις εκπαιδευτικές αντιλήψεις, μιλώντας για τη δυνατότητα του παιδιού να διδάσκεται μόνο του. Κατάφερε να μετατρέψει τη διδασκαλία σε παιχνίδι ενδιαφέροντος ανάμεσα στο

διδάσκοντα και τον διδασκόμενο. Τη δράση της είχαν εξάρει μεταξύ άλλων ο Γκάντι, αλλά και ο Φρόιντ, ο οποίος θαύμαζε το έργο της

και διατηρούσε αλληλογραφία μαζί της, ενώ η κόρη του, Άννα Φρόιντ, επίσης ψυχαναλύτρια, υπήρξε ένθερμη υποστηρίκτρια της. Όπως της είχε γράψει ο ίδιος ο Φρόιντ σε μία από τις επιστολές του «... η κόρη μου θεωρεί τον εαυτό της μαθητριά σας».

Η Μοντεσσόρι είχε προταθεί τρεις φορές για το Νόμπελ Ειρή-

Ο δεκάλογος της Μαρίας Μοντεσσόρι:

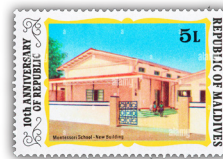
Σεβασμός στην προσωπικότητα του παιδιού. Ελευθερία που θα βγει από την πειθαρχία. Εσωτερική και εξωτερική τάξη στη συγκρότηση του ανθρώπου. Σεβασμός στο έμφυχο και άψυχο περιβάλλον. Ατομική προσπάθεια αλλά και καλή συνεργασία με τον κόσμο του περιβάλλοντος. Μάθηση μέσω της έρευνας, για τη χαρά της δουλειάς και την ικανοποίηση για το αποτέλεσμα. Παντοειδής άσκηση για την απόκτηση δυνατοτήτων. Ικανός άνθρωπος ίσον ευτυχής άνθρωπος. Ζωντανά παιδιά, ικανά, ήρεμα, με ψυ-

χική υγεία, συγκεντρωμένα, λογικά, έτοιμα να συνεργαστούν για την αντιμετώπιση κάθε προβλήματος. Παιδιά ελευθερωμένα, που ξέρουν να συνομιλούν με σεβασμό και κατανόηση σαν ίσος προς ίσο.

Ο διεθνής οργανισμός «Association Montessori International» καθοδηγεί και εποπτεύει τα Μοντεσοριανά Σχολεία σε όλο τον κόσμο. Στην Ευρώπη, στις Η.Π.Α, στον Καναδά, στην Αφρική και στην Ασία, σε δεκάδες κράτη στον κόσμο λειτουργούν σήμερα Μοντεσοριανά σχολεία.

Το πρώτο μοντεσοριανό νηπιαγωγείο στην Ελλάδα άνοιξε στην Αθήνα το 1936.

Λάκης Τσάκωνας

Ανοικτή επιστολή...

...προς νέους θεματικούς

Η "Ανοικτή Επιστολή" είναι μία μόνιμη στήλη του περιοδικού μας, στην οποία παρουσιάζονται όλες οι χρήσιμες πληροφορίες για τον καταρτισμό μιας θεματικής συλλογής που φιλοδοξεί να εκτεθεί σε επίσημη εθνική έκθεση ή έκθεση FIP-FEPA, από την επιλογή του θέματος, του χαρτιού και του φιλοτελικού υλικού, μέχρι και την καλύτερη αισθητική της παρουσίαση.

Μετά την κυκλοφορία του βιβλίου "Εγχειρίδιο του Θεματικού Φιλοτελισμού", της γνωστής έκδοσης του συλλόγου μας, τα κείμενα της παρούσας στήλης αναπαράγονται από αυτό.

Ταχυδρομείο με καταπέλτη

Το 1928, η διέλευση του Ατλαντικού ακτοπλοϊκώς απαιτούσε πέντε έως έξι ημέρες. Προκειμένου να μειωθούν το χρόνο μεταφοράς της αλληλογραφίας, οι Γάλλοι συνέλαβαν την ιδέα να εκτοξεύουν αεροπλάνο με καταπέλτη!

Συγκεκριμένα, στις 13 Αυγούστου 1928, το υπερωκεάνιο Ιλ ντε Φρανς (Île-de-France) έφυγε από τη Χάβρη και, φθάνοντας σε απόσταση 750 χλμ από τη Νέα Υόρκη, εκτόξευσε ένα υδροπλάνο που οδηγούσε ο υποσμηναγός Demougeot, το οποίο προσγειώθηκε στον

Τα γραμματόσημα που επισημάνθηκαν για την αλληλογραφία με καταπέλτη το 1928. Σε δημοπρασία γαλλικού οίκου François Feldman του 2009 πουλήθηκαν αντί 7000 €.

ποταμό Χιούστον, από όπου παρελήφθη η αλληλογραφία. Για την ιστορία, αναφέρουμε ότι το υδροπλάνο βρισκόταν στο πλοίο επάνω σε ράγες και ωθήθηκε από ένα μηχανισμό που λειτουργούσε με πιστόνια και πεπιεσμένο αέρα.

Μετά από αυτή την επιτυχία, ο πρόξενος της Γαλλίας στην Νέα Υόρκη παρήγγειλε την επισήμανση δύο γραμματοσήμων για την γραμματοσήμανση των επιστολών του ταξιδιού επιστροφής. Ωστόσο, η εταιρεία που ανέπτυξε ιδιαίτερα μία μικτή ταχυδρομική ατμοπλοϊκή/

αεροπορική υπερατλαντική υπηρεσία αξιόπιστης μεταφοράς αλληλογραφίας ήταν η Βόρεια Γερμανική Γραμμή Lloyd. Δύο πλοία της, το Bremen και το Europa, εφοδιάστηκαν με αεροπλάνα και κατάλληλο εξοπλισμό καταπέλτη, και άρχισαν να διασχίζουν τον Ατλαντικό. Όταν έφταναν κοντά στην απέναντι ακτή, εκτόξευαν το αεροσκάφος από το πλοίο, αφήνοντάς το

Μονόφυλλο (άνω) από Ελβετία και επιστολή (κάτω) από Δανία που ταξίδεψαν με το S.S.BREMEN και συνέχισαν προς Σικάγο και Νέα Υόρκη με αεροπλάνο που εκτοξεύτηκε με καταπέλτη.

να καλύψει την υπόλοιπη απόσταση μέχρι την πόλη προορισμού. Με αυτόν τον τρόπο εξοικονομείτο χρόνος 1 ή 2 ημερών για τη μεταφορά του ταχυδρομείου.

Λόγω του δριμύ χειμώνα που επικρατεί στο Βόρειο Ατλαντικό, η υπηρεσία λειτουργούσε μόνο από το Μάιο μέχρι τον Οκτώβριο.

Η μεταφορά ταχυδρομείου με καταπέλτη άρχισε δοκιμαστικά στα τέλη του 1929 και λειτουργήσε κανονικά όλα τα καλοκαίρια, από το 1930 μέχρι το 1936, οπότε και καταργήθηκε διότι στο μεταξύ αναπτύχθηκε η πτητική εμβέλεια των αεροσκαφών, καθιστώντας την υπηρεσία ταχυδρομείου με καταπέλτη άνευ αντικειμένου.

Είναι προφανές ότι αυτό το ταχυδρομικό υλικό (επιστολές με την ένδειξη "Catapult Mail") είναι λίγο σε αριθμό και με μεγάλη ζήτηση, κυρίως από συλλέκτες αεροπορικού ταχυδρομείου. Ωστόσο, είναι πολλές οι θεματικές συλλογές που επίσης το αξιοποιούν, καθώς ταιριάζει σε αρκετά θέματα. Πάντως, ακόμα και αν δεν το αναζητήσουμε ή δεν το αποκτήσουμε ποτέ, καλό είναι να το γνωρίζουμε.

Ταχυδρομείο με βαρέλια (Barrel Mail ή Tin Can Mail)

Στην ιστορία της Μεταφοράς Αλληλογραφίας, αναφέρεται ένας όντως παράξενος τρόπος επικοινωνίας από και προς κάποια μικρά, απομακρυσμένα και αλιμένα νησιά του Ειρηνικού. Αυτά τα νησιά είναι το Νιυαφόου των Tonga και τα Νησιά Cocos.

Πρώτα ξεκίνησαν τα φαλινοθηρικά που περνούσαν κοντά στο Νιυαφόου. Άφηναν την

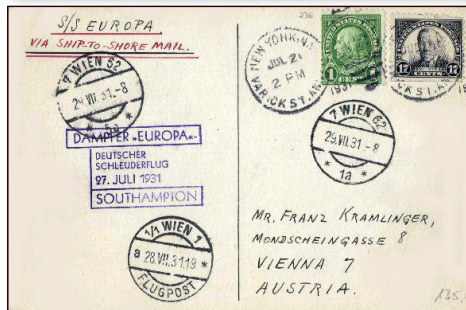

αλληλογραφία κλεισμένη μέσα σε ένα άδειο βαρέλι λαδιού, ενώ κατά την επιστροφή τους μέσω της ίδιας διαδρομής, ανέσυραν από τη θάλασσα το βαρέλι με την αλληλογραφία, το οποίο και παρέδιδαν στο πρώτο λιμάνι προορισμού τους.

Πρώτη τακτική μετάδοση αλληλογραφίας με αυτό τον τρόπο έγινε από το πλοίο *Morea* της εταιρείας P. O. Αυτό μετέφερε υλικά για την πόντιση υφάλιου τηλεγραφικού καλωδίου στο νησί. Υλικά και αλληλογραφία ρίχτηκαν στη θάλασσα μέσα σε βαρέλια και περισυλλέχτηκαν με βάρκες από τη στεριά.

Αυτή η μέθοδος καθιερώθηκε από όλα τα άλλα πλοία της ίδιας εταιρείας, καθώς και από εκείνα της Orient Lines που έκαναν την ίδια διαδρομή μέχρι το 1951, οπότε και κατασκευάστηκε το αεροδρόμιο των νήσων Cocos.

Το TIN CAN MAIL (όπως ονομάστηκε) του νησιού Νιυαφόου γεννήθηκε το 1882. Αυτό το παράξενο, πρωτότυπο σύστημα προέβλεπε τη χρήση ενός κουτιού από λαμαρίνα όπως αυτά που περιέχουν γαλέτες ή μπισκότα, μέσα στο οποίο είχε κλειστεί ερμητικά το ταχυδρομείο. Τα επιβατικά πλοία έρχιαν στη θάλασσα παρόμοια κουτιά και οι νησιώτες τα περιμάζευαν κολυμπώντας. Το περιεχόμενο της αλληλογρα-

Επιστολές από Γερμανία προς Νέα Υόρκη και από Νέα Υόρκη προς Βιέννη. Και οι δύο ταξίδεψαν με το S.S. EUROPA και χρησιμοποίησαν αεροπλάνο που εκτοξεύτηκε με καταπέλτη.

φίας προς αποστολή μπορούσε να έχει τοποθετηθεί πάνω σε μία σηματοδύρα ή να μεταφερθεί κολυμπώντας από κάποιον επιφορτισμένο. Αφότου όμως το 1931 κάποιιοι κολυμβητές έγιναν βορρά καρχαριών, άρχισαν να χρησιμοποιούντα βάρκες.

Είναι ευνόητο πόσο σπουδαίου εμπορικού και φιλοτελικού χαρακτήρα είναι η αλληλογραφία των πρώτων χρόνων του TIN CAN SERVICE του Νιυαφού, αν αναλογιστούμε ότι τα πλοία που περνούσαν τράνζιτ από το νησί ήταν 6 έως 10 το χρόνο.

Μετά το 1930 μερικές ναυτιλιακές εταιρείες αποφάσισαν να προσθέσουν στις κρουαζιέρες του Ειρηνικού και το νησί Νιυαφού. Αυτό έδωσε την ευκαιρία σε πολλούς επιβάτες, για να αυξήσουν την απόλαυση και πρωτοτυπία του ταξιδιού, να στέλνουν γράμματα στους δικούς τους χρησιμοποιώντας το TIN CAN MAIL, όπως έκαναν οι παλιοί φαλινοθήρες.

Μόλις συγκεντρώνονταν οι επιστολές, ανοικτές και με το αντίτιμο του προβλεπόμενου τέλους στο εσωτερικό τους, τις παραλάμβανε ο αξιωματικός του καραβιού. Τα προς διακίνηση ταχυδρομικά αντικείμενα κλείνονταν ερμητικά σε ένα τενεκεδένιο κουτί που το τοποθετούσαν στην κορυφή μιας σηματοδύρας ή το έριχναν στη θάλασσα, από όπου το μάζευαν οι επιφορτισμένοι υπάλληλοι. Στη συνέχεια, αφού το μετέφεραν στη στεριά, έκλειναν τους φακέλους, έβαζαν γραμματόσημο των νησιών Τόγκα και τους σφράγιζαν με σφραγίδα του Ταχυδρομικού Γραφείου του Νιυαφού. Μόλις οι επιστολές έφθαναν στο TIN CAN SERVICE, λάβαιναν τις ειδικές σφραγίδες και ήταν έτοι-

μες για να παραδοθούν στο πρώτο πλοίο που θα περνούσε.

Στα χρόνια 1935-1939 που ήταν περίοδος μεγάλης δημοτικότητας της υπηρεσίας αυτής, το νησί Quensell των Τόγκα και οι άνθρωποι του ετοιμάζαν περίπου 900 μεταλλικά κιβώτια για να περιλάβουν ένα σύνολο επιστολών που εκτιμώνται σε ενάμισι περίπου εκατομμύριο, και που κατευθύνονταν προς 148 διαφορετικές χώρες. Ωστόσο, οι φάκελοι TIN CAN MAIL που εστάλησαν κατά την περίοδο 1930 - 46 πρέπει να θεωρούνται φιλοτελικοί, σχεδόν στο σύνολό τους, εφόσον δεν περιέχουν καμία επιστολή ή μήνυμα, και πολύ συχνά δεν έχουν καν ανοιχτεί.

Από την έναρξη του 2ου Παγκοσμίου Πολέμου μέχρι την περίοδο 1945-46, τα σκάφη που περνούσαν από το Νιυαφού έγιναν σπάνια και είναι ελάχιστοι οι φάκελοι TIN CAN που εστάλησαν, ενώ την 1η Σεπτεμβρίου 1946 μία βίαιη ηφαιστειακή έκρηξη που κράτησε 9 ημέρες, ερείπωσε τελείως το νησί. Οι κάτοικοι το εγκατέλειψαν και η υπηρεσία TIN CAN MAIL διακόπηκε. Έκτοτε, όλες οι προσπάθειες αναβίωσής της δεν είχαν επιτυχία.

Τέλος, η δύσκολη και δαπανηρή δημιουργία αεροδρομίου στο νησί Νιυαφού το 1983 κατήργησε οριστικά αυτό τον ιδιαίτερο τρόπο διακίνησης αλληλογραφίας.

Αν μία συλλογή σας είναι κατάλληλη για να συμπεριλάβει φακέλους TIN CAN MAIL, μην ανησυχήσετε αν δεν

τους διαθέτετε. Δεν θα σας κατηγορήσει κανείς για "έλλειψη πληρότητας". Πολύ λίγοι τους έχουν δει και ακόμα λιγότεροι τους διαθέτουν!

Νεαροί καλούν το πλοίο.

Κολυμβητές μεταφέρουν στη στεριά βαρέλια με την αλληλογραφία.

Βάρκες μαζεύουν τα βαρέλια.

Η αλληλογραφία μόλις έφτασε και διανέμεται.

Υπηρεσία "FONOPOSTAL" Αργεντινής & "Ομιλούσα επιστολή" Γερμανίας

Η Υπηρεσία "FONOPOSTAL" δημιουργήθηκε στην Αργεντινή το 1939 με σκοπό να καλύψει τις ανάγκες επικοινωνίας ατόμων που δεν γνώριζαν ανάγνωση και γραφή, και εγκρίθηκε στο Συνέδριο της Παγκόσμιας Ταχυδρομικής Ένωσης (UPU) του Μπουένος Άιρες του ίδιου έτους. Συνίστατο στη αποστολή ηχογραφημένων δίσκων από οξικό άλας, τους οποίους μπορούσε να ακούσει ο παραλήπτης σε ένα γραμμόφωνο.

Ο αποστολέας μετέβαινε σε ένα από τα ταχυδρομικά γραφεία του Μπουένος Άιρες

Τα τρία γραμματόσημα FONOPOSTAL.

που είχαν ενεργοποιήσει αυτή την υπηρεσία και, μέσα σε ειδικούς θαλάμους ηχογραφήσεων που είχαν εγκατασταθεί, ηχογράφευσε το μήνυμα σε δίσκο. Κατόπιν, η υπηρεσία τοποθετούσε το δίσκο σε ειδικό ενισχυμένο φάκελο, έβαζε μέσα και ένα σακουλάκι με βελόνες για τους διάφορους τύπους γραμμοφώνων της εποχής, και το έστελνε στον παραλήπτη. Υπήρχαν επίσης κινητοί παρόμοιοι θάλαμοι στο πίσω μέρος μικρών φορτηγών αυτοκινήτων, για την εξυπηρέτηση απομακρυσμένων συνοικιών.

Η υπηρεσία απάντησης στο μήνυμα αυτό ήταν δωρεάν. Είχε προβλεφθεί το μήνυμα του αποστολέα να ηχογραφείται στη

μία όψη του δίσκου, ενώ η άλλη ήταν αφιερωμένη στην απάντηση του παραλήπτη.

Η Υπηρεσία "FONOPOSTAL" καταργήθηκε το 1945. Αιτία, το ολονέν υψηλότερο κόστος των σχετικών τελών.

Τα ειδικά γραμματόσημα για το Fonopostal που είχαν κυκλοφορήσει, χρησιμοποιήθηκαν τελικά για την κοινή αλληλογραφία.

Την ιδέα αυτού του είδους ταχυδρομικής επικοινωνίας ενστερνίστηκαν και οι Γερμανοί, τα χρόνια του Β' Παγκόσμιου. Δημιούργησαν την "Ομιλούσα επιστολή στρατιωτικού ταχυδρομείου" (sprechende Feldpostbrief), με προορισμό τη μεταφορά της προς τις οικογένειες στρατιωτικών που βρισκόταν στο νοσοκομείο ή σε πολεμικό αναρρωτήριο. Ο δίσκος, επάνω στον οποίο ήταν χαραγμένο ένα φωνητικό μήνυμα, έμπαινε σε μεγάλο χαρτονένιο φάκελο που έφερε το λογότυπο του Γερμανικού Ερυθρού Σταυρού και τη σημείωση: «Προσοχή, παρακαλώ: Σας μιλά απευθείας ο δικός σας στρατιώτης!»

Εκτός από το δίσκο, ο φάκελος περιείχε τις τεχνικές οδηγίες και άλλες πληροφορίες που διευκόλυναν την ακρόαση, μέσω οποιουδήποτε τύπου γραμμοφώνου της εποχής.

Οι δίσκοι, έστω και αν δεν ήταν απόλυτα άθραυστοι, ήταν ιδιαίτερα ανθεκτικοί. Ήταν κατασκευασμένοι από γομαλάκα και μπορούσαν να χαραχτούν μόνο από τα ειδικά

Ο φάκελος και σε σμίκρυνση ο δίσκος.

Φάκελος και δίσκος "Sprechende Feldpostbrief"
(Ομιλούσα Στρατιωτική Επιστολή).

μηχανήματα που διέθεταν τα νοσοκομεία.

Επίσημα αριθμητικά ή άλλα στοιχεία δεν υπάρχουν. Εκτιμάται ότι εκτυπώθηκαν και απεστάλησαν στα σπίτια των στρατιωτών περίπου πενήντα χιλιάδες ομιλούσες επιστολές. Όμως η ευθραυστότητα των δίσκων αυτών, τα πολεμικά γεγονότα που ρήμαξαν τη Γερμανία και η φθορά του χρόνου, επέτρεψαν τη διάσωση μόνο μερικών δεκάδων αντιτύπων, που τώρα πια δεν είναι δυνατή η ακρόασή τους, αλλά που αποτελούν ταχυδρομικά αντικείμενα μεγάλου ενδιαφέροντος, τόσο ιστορικού όσο και συλλεκτικού.

Συνεχίζεται

Φιλύρα, φλαμουριά ή τίλιο

Οι φιλύρες είναι μεγάλα φυλλοβόλα δέντρα, που συνήθως φτάνουν τα 20 με 40 μέτρα σε ύψος, και ευδοκιμούν κυρίως στις εύκρατες ζώνες του βόρειου ημισφαιρίου. Δύο είναι κυρίως τα πιο συνήθη: Αυτό με τα μεγάλα φύλλα και ένα άλλο με μικρότερα. Το πρώτο φύεται σε βουνά μέχρι 1.500 μ. και το δεύτερο προτιμά υψόμετρα μέχρι 1000 μ.. Και τα δύο είναι πανέμορφα και ικανά να ζήσουν περισσότερο από μία χιλιετία.

Το δέντρο...

...τα φύλλα, ...

Όταν λέμε «τίλιο», σχεδόν πάντα πηγαίνει ο νους μας στο γνωστό αφέψημα που, ιδιαίτερα τα παλαιότερα χρόνια, ήταν σε μεγάλη εκτίμηση τόσο για τη λεπτή και ευχάριστη γεύση του, όσο και για τις θεραπευτικές αρετές του. Τα αρωματικά και πλούσια σε νέκταρ λουλούδια του τίλιου έχουν φαρμακευτικές ιδιότητες και ανέκαθεν χρησιμοποιούνταν ως αντισηπτικά, διουρητικά και θεραπευτικά για διαταραχές του νευρικού συστήματος.

Οι φιλύρες κάνουν παχιά φυλλωσιά και καλή σκιά, γι' αυτό και συσιστώνται ως καλλωπιστικά δέντρα. Είναι επίσης πολύ σημαντικά φυτά για τους μελισσοκόμους. Το μέλι που παράγουν είναι πολύ χλωμό σε χρώμα, αλλά ιδιαίτερα γευστικό.

Το ξύλο της φλαμουριάς καίγεται πολύ γρήγορα για να είναι κατάλληλο ως καύσιμο. Όταν όμως μετατραπεί σε κάρβουνο, χρησιμοποιείται από σχεδιάστρες ως μολύβι σχεδίασης, αλλά και για να μαυρίζουν με αυτό τον καμβά τους, ως βάση για να ζωγραφίσουν επάνω. Οι ζωγράφοι του Μεσαίωνα, το χρησιμοποιούσαν συχνά γι' αυτό το σκοπό.

Πασίγνωστο στους φίλους της μουσικής τέχνης το περίφημο Lied (τραγούδι) του Φραντς Σούμπερτ *Der Lindenbaum* (Η φλαμουριά), γνωστό και με τους ελληνικούς στίχους:

Στη βρύση τη βουνίσια/ σιμά είν' η φλαμουριά, στον ίσκιο της καθόμουν /να ονειρευτώ συχνά....

...και το ζεστό τίλιο που στα νησιά Ώλαντ συνηθίζουν τα Χριστούγεννα.

Π.Λ.

Η τραμπάλα

*Τράμπια-τραμπαλίζομαι, πέφτω και τσακίζομαι
και χτυπώ το γόνα μου και με κλαίει η νόνα μου
και γελάνε τα παιδιά που μου σκίστηκε η ποδιά...*

Ένα από τα πιο δημοφιλή παιδικά παιχνίδια που δεν λείπει από καμία παιδική χαρά είναι και η τραμπάλα. Όπως όλοι θυμόμαστε, ο πιο κοινός τύπος της συνίσταται σε μια σανίδα που είναι ισορροπημένη στο κέντρο. Ένα άτομο κάθεται σε κάθε άκρο και πιέζουν εναλλάξ τα πόδια στο έδαφος ώστε να σηκωθεί η πλευρά τους στον αέρα. Αυτού του είδους οι τραμπάλες, συνήθως, έχουν λαβές για τους αναβάτες όπως κάθονται αντικριστά.

Ένα πρόβλημα με το σχεδιασμό της τραμπάλας, είναι ότι αν το ένα παιδί αφήσει τον εαυτό του να χτυπήσει στο έδαφος ξαφνικά μετά το άλμα ή αφήσει την τραμπάλα χαμηλά, το άλλο παιδί μπορεί να πέσει και να τραυματιστεί. Για το λόγο αυτό, οι τραμπάλες συχνά είναι τοποθετημένες πάνω σε μια μαλακή επιφάνεια, όπως αφρό ή τα ροκανίδια ξύλου.

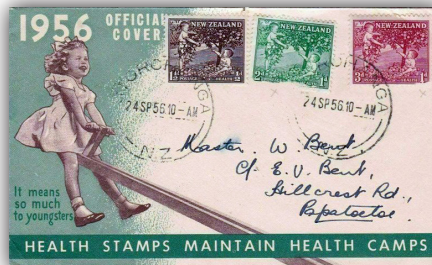
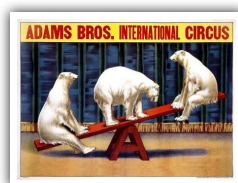
Οι τραμπάλες επίσης κατασκευάζονται σε σχήματα που έχουν σχεδιαστεί για να μοιάζουν με άλλα

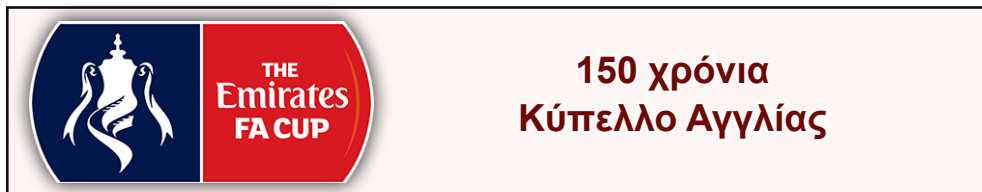
πράγματα, όπως αεροπλάνα, ελικόπτερα και ζώα, που φαντασιώνουν τα παιδιά, αυξάνοντας την ικανοποίησή τους καθώς παίζουν αυτό το παιχνίδι.

Υπάρχουν χώρες που επωφελοούνται από την προθυμία των παιδιών να παίξουν τραμπάλα, χρησιμοποιώντας την μηχανική κίνησή της για την παραγωγή έργου. Για παράδειγμα, στην κοινότητα Γανιότας της Κολομβίας, παιδικές τραμπάλες συνδέονται σε αντλίες νερού!

Στις αρχές της δεκαετίας του 2000 οι τραμπάλες αφαιρέθηκαν από πολλές παιδικές χαρές στις Ηνωμένες Πολιτείες, με το επιχείρημα ότι δεν ήταν απόλυτα ασφαλείς. Προκλήθηκε μεγάλη διαμάχη μεταξύ των εμπλεκόμενων, καθώς η άλλη πλευρά χαρακτήρισε την απόφαση λανθασμένη, υποστηρίζοντας ότι η διασκέδαση που προσφέρει αυτό το παιχνίδι υπερτερεί κατά πολύ του κινδύνου ασφάλειας που ενέχει η χρήση του.

Π. Λ.

150 χρόνια Κύπελλο Αγγλίας

Στις 8 Μαρτίου 2022, τα ταχυδρομεία του Ηνωμένου Βασιλείου έθεσαν σε κυκλοφορία μία σειρά 10 γραμματοσήμων για τους εορτασμούς των 150 χρόνων από τον έναρξη διεξαγωγής των αγώνων του Κυπέλλου Ποδοσφαίρου της χώρας. Ενός θεσμού που επί 150 χρόνια κυριαρχεί στα αθλητικά γεγονότα της χώρας και δημιουργεί στιγμές αθλητικής συγκίνησης όσο λίγα άλλα.

Το σημαντικό σε αυτό τον διαγωνισμό είναι το ότι δίνει την ευκαιρία σε ερασιτέχνες και ημιεπαγγελματίες να παίξουν στα καλύτερα γήπεδα της χώρας και να συναγωνίζονται με τους καλύτερους και πιο ακριβοπληρωμένους παίκτες του κόσμου, συχνά σε γήπεδα που χωρούν μόνο μερικές χιλιάδες άτομα.

Το Κύπελλο Αγγλίας ξεκίνησε το 1871/72 με συμμετοχή μόλις 12 ομάδων, ενώ στους αγώνες του 2021/22 ο αριθμός τους έφτασε τις 729 ομάδες. Όλα τα σωματεία, μικρά και μεγάλα μοιράζονται το ίδιο όνειρο: τη δόξα.

Από την αρχή της δημιουργίας του, το Κύπελλο Αγγλίας έχει σπόνσορες που το υποστηρίζουν οικονομικά. Τα τελευταία χρόνια το ρόλο του υποστηρικτή του θεσμού έχει αναλάβει η αεροπορική εταιρεία Emirates των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων, γι' αυτό και το επίσημο όνομα της διοργάνωσης είναι Emirates FA Cup.

Το Κύπελλο Αγγλίας ήταν πάντα μια πηγή αναμνήσεων για πολ-
λούς οπαδούς. Στιγμές που συνδέονται με

μία περίοδο της ζωής τους στα ποδοσφαιρικά γήπεδα.

Με αφορμή αυτή την σπουδαία για τους ποδοσφαιρόφιλους επέτειο, το Βασιλικό Ταχυδρομείο αποφάσισε την έκδοση και κυκλοφορία δέκα ειδικών αναμνηστικών γραμματοσήμων, με την διευθύντρια του Royal Mail να δηλώνει σχετικά: «Το Emirates FA Cup έχει δώσει στον κόσμο μερικές από τις μεγαλύτερες εμφανίσεις ποδοσφαιρικών αγώνων. Αυτά τα γραμματόσημα γιορτάζουν τη μαγεία εκείνων των στιγμών. Πιστεύουμε ότι δεν υπάρχει πιο ταιριαστός φόρος τιμής στην 150η επέτειό του από αυτή τη συλλογή Αναμνηστικών Γραμματοσήμων.» Ανάλογη ήταν και η δήλωση του Διευθυντή δημοσίων σχέσεων του Κυπέλλου: «Το Emirates FA Cup συνεχίζει να αιχμαλωτίζει τη φαντασία τόσο των ποδοσφαιρόφιλων όσο και του ευρύτερου κοινού στην 150η επετειοακή σεζόν του. Οι ιστορικές του στιγμές δημιουργούν μνήμες που διαρκούν και είμαστε ενθουσιασμένοι που μια επιλογή από εμβληματικές στιγμές γιορτάζεται με αυτά τα Ειδικά Γραμματόσημα.»

Τα γραμματόσημα της ως άνω σειράς εκδόθηκαν σε δύο ενότητες. Το σετ των έξι υπενθυμίζει σπουδαία ιστορικά γεγονότα του θεσμού, ως εξής:

1. Σηκώνοντας το Κύπελλο: Οι παίκτες της Άρσεναλ Τσάρλι Τζορτζ και Φρανκ Μακλίντοκ παρελαύνουν με το τρόπαιο του 1971.

1

2

3

4

5

6

2. Γήπεδο Γουέμπλεϊ: Πλήθος κόσμου στο γήπεδο, στον τελικό του 1923, τον πρώτο που διεξήχθη στο στάδιο του Γουέμπλεϊ.

3. Μία συνήθης εικόνα: Οι οπαδοί της Γουέστ Βρόμγουιτς Άλμπιον ευεუφημούν την ομάδα τους στον τελικό του 1968.

4. Κλασικοί Τελικοί: Ο Κιθ Χούχεν ισοφάρισε για την Κόβεντρι εναντίον της Τότεναμ στον Τελικό του 1987.

5. Ανατροπές Κυπέλλου Αγγλίας: Το 2017, η Λίνκολν Σίτι κέρδισε την Μπέρνλι με 1-0 και έγινε η πρώτη ομάδα εκτός πρωταθλήματος μετά από 103 χρόνια που έφτασε στους Προημιτελικούς.

6. Βασιλική Πατρωνία: Ο Βασιλιάς Γεώργιος ΣΤ' και η Βασίλισσα Ελισάβετ παραδί-

δουν το τρόπαιο στον αρχηγό της Σάντερλαντ Ράιχ Κάρτερ το 1937.

Το φεγγί με τα άλλα τέσσερα γραμματόσημα παρουσιάζει μια επιλογή ιστορικών αντικειμένων από το Εθνικό Μουσείο Ποδοσφαίρου, ενώ στα περιθώρια αναγράφονται τα αποτελέσματα των τελικών όλων των διοργανώσεων του Κυπέλλου Αγγλίας, από το 1871 μέχρι σήμερα.

Η παραπάνω σειρά είναι βέβαιο ότι δεν θα αφήσει κανένα Άγγλο ποδοσφαιρόφιλο ασυγκίνητο, αλλά και πολλοί «φιλοτελικοί φίλαθλοι» από όλο τον κόσμο θα ενδιαφερθούν. Η εμπορική επιτυχία της είναι σίγουρα εξασφαλισμένη.

Παντελής Λεούσης

Από αριστερά: 1. Αναμνηστικά υποστηρικτών του θεσμού, 2. Μετάλλιο και κύπελο που επιδίδονται στην νικήτρια ομάδα του τελικού, 3. Επίσημα αντικείμενα του Κυπέλλου διαφόρων εποχών και 4. Αναμνηστικά παλιότερων τελικών.

Σφάλματα

Ίδου δύο πανέμορφα, όσο και εντυπωσιακά σφάλματα ελλιπούς εκτύπωσης που θα κοσμούσαν οποιαδήποτε συλλογή σχετική με τα ει-
κονιζόμενα θέματα. Δεξιά, τα απέραντα σιταροχώραφα του Κάνσας έχασαν την τόσο απαραίτητη σιδηροδρομική εξυπηρέτηση και, αριστερά, η βασίλισσα απόμεινε μόνη, χωρίς τον 177 μέτρων ύψους Πύργο του Ταχυδρομείου του Λονδίνου.

Όλα μπορούν να συμβούν στη ζωή!

Το καταδρομικό Αβρόρα

Το καταδρομικό Αβρόρα (ρωσικά: Аврора, = «αυγή») είναι παροπλισμένο παλιό πολεμικό πλοίο του ρωσικού στόλου της Βαλτικής, που βρίσκεται σήμερα στην Αγία Πετρούπολη, αγκυροβολημένο στον ποταμό Νέβα (Neva), απέναντι από το νεομπάροκ κτήριο της Ναυτικής Ακαδημίας Ναχίμοφ. Κατασκευάστηκε το 1900 και έδρασε κατά τις επιχειρήσεις στον Ειρηνικό Ωκεανό σε ναυμαχίες με τον ιαπωνικό στόλο (1905) κατά τη διάρκεια του Ρωσο-ιαπωνικού Πολέμου.

Κατά τη διάρκεια του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου το Αβρόρα επιχειρούσε στη Βαλτική Θάλασα εκτελώντας περιπολίες και βομβαρδισμούς των ακτών. Το 1917, όταν το πλοίο βρισκόταν στην Αγία Πετρούπολη για επισκευές και η πόλη ήταν γεμάτη επαναστατικές ζυμώσεις, μεγάλο μέρος του πληρώματος ενώθηκε με τους Μπολσεβίκους που προετοιμάζονταν για την κομμουνιστική επανάσταση.

Τη νύχτα της 25ης Οκτωβρίου του 1917, το πλήρωμα του «Αυγορα» έριξε ένα κανονιοβολισμό από το μπροστινό κανόνι του, δίνοντας το σήμα για την επιδρομή στα Χειμερινά Ανάκτορα της Αγίας Πετρούπολης, σηματοδοτώντας έτσι την έναρξη της Οκτωβριανής Επανάστασης στη Ρωσία.

Η Κόκκινη Φρουρά, που είχε εκπαιδεύσει ο Λέον Τρότσκι στο Ινστιτούτο Σμόλνι, εισέ-

βαλε στα Χειμερινά Ανάκτορα. Οι Κοζάκοι με τους ευέλπιδες που υπερασπιζόνταν το ανάκτορο δεν μπόρεσαν να αντιμετωπίσουν τους επαναστάτες. Η κατάληψη των Χειμερινών Ανακτόρων και η δολοφονία αργότερα του τσάρου Νικολάου Β' και ολόκληρης της οικογένειάς του σηματοδότησε την κατάληψη της εξουσίας από τους κομμουνιστές ηγέτες Λένιν και Τρότσκι, και το κόμμα των μπολσεβίκων.

Κατά την πολιορκία του Λένινγκραντ στη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, οι Ρώσοι βύθισαν το «Αυγορα» για να μην πέσει στα χέρια των Γερμανών. Ανασύρθηκε το 1944 και από το 1956, αναπαλαιωμένο, λειτουργεί πλέον ως επισκέψιμο μουσείο και σύμβολο της κομμουνιστικής Επανάστασης. Μπορεί να δει κανείς το φημισμένο κανόνι του, τα διαμερίσματα του πληρώματος, καθώς και μια έκθεση για την ιστορία του πλοίου.

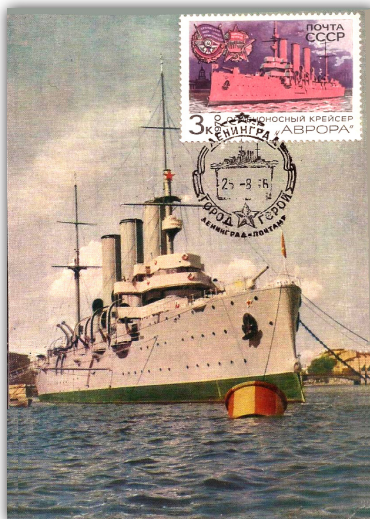
Τον Ιανουάριο του 2013 ο Ρώσος υπουργός Άμυνας ανακοίνωσε σχέδια για την εκ νέου θέση σε λειτουργία του Αυγορα και την ανάδειξη του ως ναυαρχίδας του ρωσικού ναυτικού λόγω της ιστορικής και πολιτιστικής του σημασίας. Έτσι, το 2014 το πλοίο ρυμουλκήθηκε σε ναυπηγείο, επισκευάστηκε και επέστρεψε στο λιμάνι του σπιτιού της στην Αγία Πετρούπολη.

«70 χρόνια από την Οκτωβριανή Επανάσταση». Το Αβρόρα ως σύμβολο

Ο Λένιν εκφωνεί λόγο προς τους επαναστάτες με φόντο το Αβρόρα.

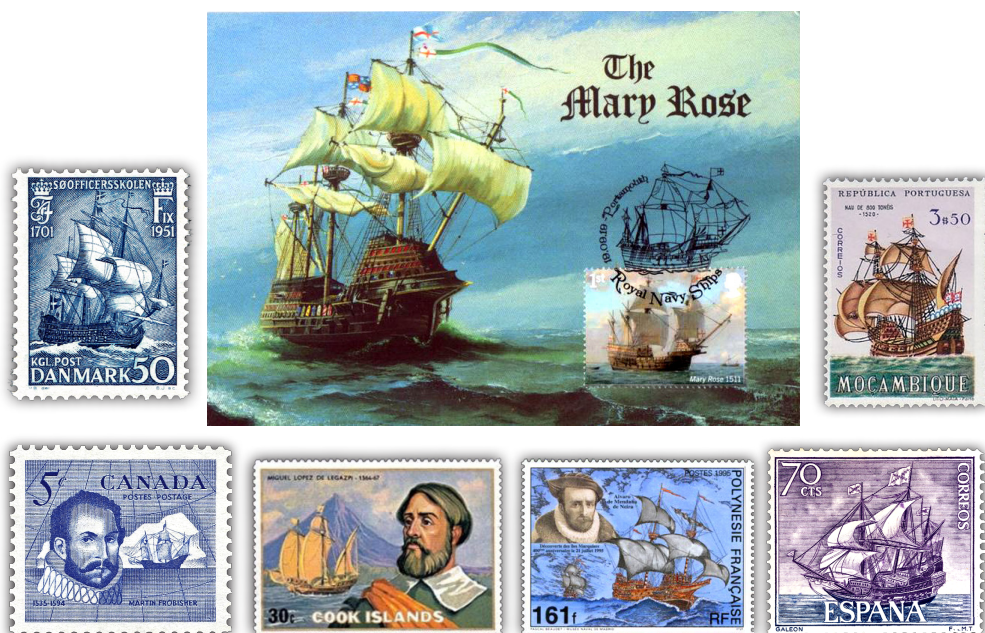

Αχ! Αυτό το πλάνο...

Οι πολεμικοί στόλοι την εποχή των πανιών

Αυτό το ιστορικό πανόραμα καλύπτει την περίοδο αφότου τα πανιά αντικατέστησαν τα κουπιά μέχρι τη Ναυμαχία του Ναβαρίνου, η οποία κλείνει ουσιαστικά το κεφάλαιο των πανιών στη ναυτική πολεμική ιστορία. Ο συλλέκτης μπορεί να αναπτύξει περαιτέρω τα παρακάτω βασικά κεφάλαια με υποκεφάλαια ή άλλες υποδιαφορές.

1. Γέννηση των μεγάλων αποικιακών αυτοκρατοριών Πορτογαλίας, Ισπανίας και Αγγλίας.
2. Αγγλο/ισπανικοί πόλεμοι.
3. Νέες ναυτιλιακές τεχνικές, τακτικές, νομοθεσίες, επιστημονικές ανακαλύψεις.
4. Γέννηση των μεγάλων ευρωπαϊκών πολεμικών στόλων, αντίστοιχοι πόλεμοι και ναυμαχίες.
5. Πειρατεία και πειρατές.
6. Σπουδαίες ναυτικές αποστολές
7. Γαλλο/αγγλικοί πόλεμοι για την αμερικανική ανεξαρτησία
8. Γέννηση του αμερικανικού πολεμικού ναυτικού
9. Πόλεμος μεταξύ Αγγλίας και ΗΠΑ.
10. Ναπολεόντειοι πόλεμοι
11. Εξέλιξη των άλλων στόλων στον κόσμο
12. Πόλεμος για την ανεξαρτησία της Ελλάδας.

ΟΙ ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

α) ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ

ΕΛΛΑΔΑΣ

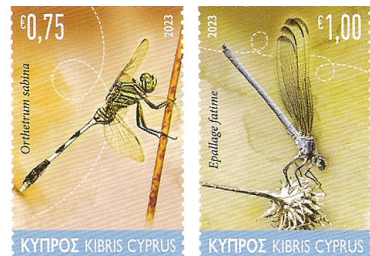
• Στις 23 Ιανουαρίου 2023 κυκλοφόρησε η 1η Αναμνηστική Σειρά Γραμματοσήμων με τίτλο «Χριστούγεννα 2022», η οποία αποτελείται από τέσσερις κλάσεις συνολικής αξίας € 3,80, σε 250.000 πλήρεις σειρές. Κυκλοφόρησαν επίσης 3.500 σετ διπλόι ΦΠΗΚ προς € 7.00 το σετ, 5.000 φυλλαράκια γραμματοσήμων προς € 3.80 έκαστο, 15.000 τευχίδια με 10 αυτοκόλλητα γραμματόσημα κλάσης € 0.90 προς € 9.00 έκαστο, 5.000 αυτοκόλλητα γραμματόσημα κλάσης € 1.00 προς € 10.00 έκαστο και 500 πακέτα σειράς προς € 40.00 έκαστο.

• Στις 23 Φεβρουαρίου 2023 κυκλοφόρησε η 2η Αναμνηστική Σειρά γραμματοσήμων με τίτλο «Παιδί και Γραμματόσημο - Παιδί και Τεχνολογία», αποτελούμενη 2 γραμματόσημα συνολικής ονομαστικής αξίας 4,00 €, σε 250.000 πλήρεις σειρές. Κυκλοφόρησαν επίσης 3.500 ΦΠΗΚ προς € 6.00 και 500 πακέτα σειράς προς € 17.00 έκαστο.

ΚΥΠΡΟΥ

• Στις 23 Φεβρουαρίου 2023 κυκλοφόρησε η αναμνηστική σειρά με τίτλο "Λιβελοούλες", αποτελούμενη από 2 γραμματόσημα συνολικής ονομαστικής αξίας € 1.75, σε 55.000 σειρές. Κυκλοφόρησαν επίσης 4.000 ΦΠΗΚ προς € 2.42 έκαστος.

β) ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΕΣ ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ

ΕΛΛΑΔΑΣ

• Με αφορμή τη συμπλήρωση 40 ετών από τη δημιουργία του Κέντρου Ελέγχου Υλικών Πολέμου του Γενικού Επιτελείου Στρατού κυκλοφόρησε στις 28 Δεκεμβρίου 2022 η εικονιζόμενη αναμνηστική σφραγίδα.

• Με αφορμή την έκθεση «Φιλοτελισμός και Ελληνική Λογοτεχνία» που διοργάνωσε η Στέγη Γραμμάτων "ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ" με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 80 χρόνων από την ημέρα θανάτου του ποιητή, χρησιμοποιήθηκε η εικονιζόμενη αναμνηστική σφραγίδα.

Η ΜΥΡΤΙΣ

Το όνομα Μύρτις έδωσαν οι αρχαιολόγοι σε ένα 11χρονο κορίτσι από την αρχαία Αθήνα, τα λείψανα του οποίου ανακαλύφθηκαν το 1994–95 σε έναν μαζικό τάφο, κατά τη διάρκεια των εργασιών για την κατασκευή του σταθμού του μετρό στον Κεραμεικό. Η ανάλυση έδειξε ότι η Μύρτις και δύο άλλα σώματα του ομαδικού τάφου είχαν πεθάνει από τυφοειδή πυρετό κατά τη διάρκεια της πανούκλας της Αθήνας, το 430 π.Χ.

Το κρανίο της Μύρτιδας ήταν σε ασυνήθιστα καλή κατάσταση και ο Έλληνας καθηγητής ορθοδοντικής Μανώλης Παπαρηγοράκης ζήτησε βοήθεια από Σουηδούς ειδικούς για να αναδημιουργήσει τα χαρακτηριστικά του προσώπου της. Για την απόκτηση ανατομικών δεδομένων υψηλής ανάλυσης του κρανίου της χρησιμοποιήθηκε ένας ειδικός σαρωτής και δημιουργήθηκε ένα ακριβές

αντίγραφο του κρανίου της, το οποίο έγινε η βάση για την ανακατασκευή του προσώπου που ακολούθησε.

Οι ιστοί του προσώπου τοποθετήθηκαν εξωτερικά της επιφάνειας του κρανίου, χρησιμοποιώντας ειδικούς δείκτες βάθους για τον προσδιορισμό του πάχους τους. Το σχήμα, το μέγεθος και η θέση ματιών, αυτιών, μύτης και στόματος καθορίστηκαν μέσω των χαρακτηριστικών των υποκείμενων σκελετικών ιστών, ενώ σμιλεύτηκαν 20 διαφορετικοί μύες.

Το πάχος των ιστών του προσώπου αξιολογήθηκε σύμφωνα με τις μέσες τιμές που ελήφθησαν από τους αντίστοιχους πίνακες αναφοράς για την ηλικία, το φύλο και τη φυλή. Το πλάτος του στόματος και το πάχος των χειλιών υπολογίστηκαν από τις σκελετικές κρανιοπροσωπικές ιδιότητες της σχετικής περιοχής. Στο ανακατασκευασμένο πρόσωπο της Μύρτιδας δόθηκαν καστανά μάτια και κόκκινα μαλλιά, αλλά τα αληθινά χρώματά τους θα μπορούσαν να καθοριστούν μόνο με ανάλυση DNA.

Τέλος, το χτένισμα που της δόθηκε ακολούθησε τη μόδα της εποχής.

Το τελικό αποτέλεσμα προκάλεσε διεθνή αίσθηση και εντυπωσίασε τους πάντες. Μεταξύ αυτών και το Περιφερειακό Κέντρο Πληροφοριών των Ηνωμένων Εθνών, το οποίο έκανε τη Μύρτιδα φίλη των «Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας» και χρησιμοποίησε την εικόνα της στην εκστρατεία «Μπορούμε να τερματίσουμε τη Φτώχεια» του ΟΗΕ.

ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑ ΣΑΣ ΝΕΑ!

Επετειακή γιορτή της Φ.Ε. Αθηνών

Στις 29 Νοεμβρίου, η Φιλοτελική Εταιρεία Αθηνών (ΦΕΑ) γιόρτασε τα 85 χρόνια από την ίδρυσή της με μια όμορφη εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στην κατάμεστη Αίθουσα της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών της οδού Ακαδημίας.

Το πρόγραμμα της εκδήλωσης περιλάμβανε την απονομή του Βραβείου «Ν. Ατζαρίτη», με το οποίο τιμήθηκαν ο Αθανάσιος Βανικιώτης για το έτος 2020 και ο Νίκος Ανδρειώτης για το 2021, αμφότεροι μέλη της Εταιρείας, και ομιλία του Επίτιμου Προέδρου της ΦΕΑ Νίκου Καρδασιλάρη με θέμα «Τα Ελληνικά Ταχυδρομεία κατά τη διάρκεια της Μικρασιατικής Εκστρατείας 1919-1922».

Οι ευχές μας για μακροχρόνιου ας συνοδεύουν την φίλη ιστορική Εταιρεία.

Κοπή Βασιλόπιτας

- Την Κυριακή 29 Ιανουαρίου 2023 η Ελληνική Φιλοτελική Εταιρεία Θεσσαλονίκης γιόρτασε την Κοπή της Βασιλόπιτας.

- Τη Δευτέρα το απόγευμα της 30ης Ιανουαρίου 2023 πραγματοποιήθηκε στο Παπαστράτειο Μέγαρο η εκδήλωση Κοπής της Βασιλόπιτας της Φιλοτελικής Εταιρείας Αγρινίου. Παρόντες τα μέλη και φίλοι του Συλλόγου.

- Την Κυριακή 5 Φεβρουαρίου 2023 η Φιλοτελική Εταιρεία Ρόδου έκοψε την Βασιλόπιτα στο Ξενοδοχείο ΣΕΜΙΡΑΜΙΣ.

- Την Κυριακή 5 Φεβρουαρίου 2023, η Φιλοτελική Εταιρεία Λέσβου γιόρτασε την κοπή της Βασιλόπιτας με εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στο Επιμελητήριο Λέσβου, στα πλαίσια της ετήσιας τακτικής Γενικής

Συνέλευσης της Εταιρείας. Παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των αρχών της νήσου (εκκλησιαστικών, στρατιωτικών, αυτοδιοικητικών, πανεπιστημιακών, ταχυδρομικών κ.ά.) και κυκλοφόρησαν προσωπικό γραμματόσημο με εικονογραφημένο folder, σετ 5 εικονογραφημένων φακέλων και κάρτα μαξιμουμ.

Έκθεση στην Πάτρα

Η Φιλοτελική Εταιρεία Πατρών, σε συνεργασία με τη Στέγη Γραμμάτων ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ, διοργάνωσε έκθεση με θέμα «Φιλοτελισμός και Ελληνική Λογοτεχνία», για να τιμηθεί η επέτειος των 80 χρόνων από το θάνατο του ποιητή. Στην κεντρική εκδήλωση της Τρίτης 28/02/2023, κεντρικός ομιλητής ήταν ο πρόεδρος της ΕΦΟ Νίκος Μαλλούχος με θέμα: «Οι Έλληνες ποιητές στα ελληνικά γραμματόσημα και στις κάρτες μαξιμουμ».

Νέο ΔΣ στην ΕΦΟ

Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο της Ελληνικής Φιλοτελικής Ομοσπονδίας που προέκυψε μετά τις εκλογές που διεξήχθησαν στα πλαίσια της Γενικής Συνέλευσης της 19/03/2023 έχει ως εξής:

Πρόεδρος Νίκος Μαλλούχος
 Αντιπρόεδρος Νίκος Ανδρειώτης
 Γενικός Γραμματέας Χρήστος Γκίκας
 Ειδικός Γραμματέας Ευάγγελος Καρράς
 Ταμίας Βασίλης Πετρόχειλος
 Έφορος Εκδόσεων Γεωργία Μπάλτσου
 Έφορ. Εντευκτηρίου Κώστας Σαμανιδής
 Έφορος Εκθέσεων Ευάγγελος Κώτσης
 Έφορος Δημ. Σχέσεων Νίκος Βαρουξής
 Αναπληρωματικό μέλος Ηλίας Φαρμάκης

Αγαπητά μέλη του Συλλόγου

Σας υπενθυμίζουμε ότι βρεθήκαμε στην ανάγκη αύξησης της ετήσιας συνδρομής μας στα 20 € λόγω της μεγάλης αύξησης του κόστους εκτύπωσης του περιοδικού μας.

Βασιζόμαστε πάντα στην κατανόηση και υποστήριξή σας.